

EU SPORT- Hankekirjoitusopas

EU-Sport

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Rahoitus-mahdollisuudet erityisesti liikunta- ja urheiluseuroille	4
2.1 Erasmus+ Sport, Erasmus+ Youth ja European Solidarity Corps	5
2.2 Leader-rahoitus ja maaseuturahastorahoitus	11
3 Kirjoitusopas	14
3.1 Ennen kuin aloitat – organisaation valmiuden arviointi	15
3.2 Tarve, kohderyhmä, toteutusalue ja yhteys EU-tavoitteisiin	19
3.3 Toteutus, aikataulu ja riskit	24
3.4 Tavoitteet, tulokset, seuranta ja raportointi	27
3.5 Viestintä ja näkyvyys	30
3.6 Toiminnan jatkuvuus ja ylläpito	37
3.7 Kestävä kehitys ja ilmastovaikutukset	38
3.8 Toteuttajien osaaminen ja pätevyys	41
3.9 Budjetointi	43
3.10 Kumppanit ja yhteishankkeet	51
4 Yhteenveto ja neuvontapalvelut	52
5 Tietolähteet ja ajantasaisuus	54
6 Sanasto	56

1 Johdanto

EU Sport 2.0 vuosina 2025–2026 on Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry:n, Suomen Olympiakomitean sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteishanke, jonka tavoitteena on lisätä EU-rahoituksen hyödyntämistä entistä laajemmin liikuntatoimijoiden keskuudessa. Hankkeen ja sen aikana kehitettyjen toimenpiteiden avulla lisätään tietoisuutta EU-rahoituksen mahdollisuuksista liikunnan ja urheilun kehittämisessä, tuetaan ja opastetaan hakuprosessin alkuvaiheessa sekä verkotetaan alan toimijoita keskenään.

Vuosina 2021–2023 lähes 300 suomalaista urheiluseuraa sai kansallista EU-hankerahoitusta yhteensä yli 10 miljoonaa euroa. Toisaalta Erasmus+ Sport Liikkuvuushankkeita vuosina 2023–2025 hyödynsi 33 urheiluseuraa yli 500 000 euron arvosta. Hyödyntäminen on silti vasta alussa. Talvella 2025 EU Sport 2.0 -hankkeen yhteydessä toteutettuun EU-tukitarvekyselyyn vastasi lähes 300 liikunta- ja urheilutoimijaa eri puolilta Suomea — kunnat, seurat, urheiluopistot ja lajiliitot. Kyselyssä kartoitettiin tietoja, kokemuksia, koettuja esteitä ja tukitarpeita.

Yhtenä tarpeellisimmista uusista tukitoimenpiteistä pidettiin liikunta- ja urheilutoimijoille suunnattua hankekirjoitusopasta. Tämä ytimekäs opas on laadittu ”starttipaketiksi” niille organisaatioille, jotka hakevat EU-rahoitusta ensimmäistä kertaa. Opas on suunnattu erityisesti urheiluseuroille, ja se keskittyy pääasiassa Leader-rahoitukseen, maaseuturahastorahoitukseen ja Erasmus+ Sport -rahoitukseen.

Oppaan sisältöä voidaan kuitenkin hyödyntää myös monissa muissa rahoitussuunnissa. Näistä esimerkkeinä voivat olla säätiörahoitukset, joista haettavien avustusten piiriin saattavat kuulua myös liikuntaa edistävät hankkeet. Säätiöiden tukemien hankkeiden toiminta-alueet vaihtelevat valtakunnallisista hyvin paikallisiin, kuntakohtaisiin hankkeisiin.

Tsemppiä hakemiseen!

Joku ne EU-rahast hakee ja saa – miksi ei liikuntaväki!

Seinäjoella 15.6.2026

Timo Hämäläinen

erityisasiantuntija, projektipäällikkö
Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry
timo.hamalainen@plu.fi / p. 050 585 0461

Juuso Jussila

hankekoordinaattori (10–12/2025)
Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry
jussila.juuso@outlook.com / p. 040 059 3254

2 Rahoitus- mahdollisuudet erityisesti liikunta- ja urheiluseuroille

EU-rahoitusta voi hakea monista kanavista kunkin EU-ohjelmakauden aikana. Nykyinen 7-vuotinen kausi päättyy vuoden 2027 lopussa, ja seuraava kausi 2028–2034 jatkaa hanketoimintaa — toimintatapa pysyy, vaikka ohjelmien sisältöihin voi tulla muutoksia. Liikunta- ja urheiluseuroille keskeisimpiä rahoituslähteitä ovat Leader-ryhmät ja maaseuturahastot sekä Erasmus+ Sport, Erasmus+ Youth ja European Solidarity Corps.

2.1 Erasmus+ Sport, Erasmus+ Youth ja European Solidarity Corps

Erasmus+-ohjelman liikunta-, urheilu- ja nuorisoalan rahoitus soveltuu koko Suomen alueelle — alueellisia rajauksia ei ole. Ohjelmaerhe jakautuu kolmeen kokonaisuuteen: Erasmus+ Sport (urheilualan yhteistyö), Erasmus+ Youth (nuorisotyö ja nuorisovaihdot) sekä European Solidarity Corps (nuorten vapaaehtois- ja solidaarisuustoiminta).

Erasmus+ Sport

Erasmus+ Sport -ohjelma rahoittaa liikunta- ja urheilusektorin eurooppalaista yhteistyötä. Hankkeiden tavoitteena on tyypillisesti henkilöstön ja vapaaehtoisten osaamisen vahvistaminen, kansainvälisten verkostojen rakentaminen ja uusien toimintamallien kehittäminen. Hakijoita voivat olla yleishyödylliset ja yksityiset toimijat: urheiluseurat, julkisyhteisöt, oppilaitokset, lajiliitot ja liikunta-alan yritykset. Keskeiset hanketyypit: urheiluhenkilöstön liikkuvuushankkeet, kumppanuushankkeet ja voittoa tavoittelemattomat eurooppalaiset urheilutapahtumat.

Urheiluhenkilöstön liikkuvuushankkeet. Hakijoina Suomessa urheiluseurat; kohderyhmänä ensisijaisesti ruohonjuuritason urheilun henkilöstöosaamisen ja ammattitaidon kehittämiseen. Kahta tyyppiä: työn havainnointijaksot (job shadowing, 2–14 vuorokautta) ja valmennus- tai koulutusjaksot (coaching or training assignments, 7–45 vuorokautta). Yhteen hankkeeseen voi sisältyä enintään 10 liikkuvuutta — yksi liikkuvuus tarkoittaa yhden henkilön yhtä jaksoa, joten hankkeessa voi olla esim. 10 eri henkilöä yksittäisillä jaksoilla tai sama henkilö useampaan kertaan. Kokonaiskesto 3–18 kk. Rahoitus muodostuu yksikkökustannuksista (matkatuki + organisaatiotuki + osallistujapäivärahat); tarkat summat kannattaa tarkistaa kulloisestakin Erasmus+ ohjelmaoppaasta. Vuosina 2023–2025 yhteensä 33 suomalaista urheiluseuraa on saanut tästä rahoitusta. Liikkuvuusrahoitusta hallinnoi Suomessa Opetushallitus (<https://www.oph.fi/fi/kansainvalisyys/erasmus-ohjelma-2021-2027/erasmus-liikunnalle-ja-urheilulle-sport>), mistä saa erinomaista neuvontaa niin Erasmus+ Sport liikkuvuushankkeisiin kuin kumppanuushankkeisiin.

Job shadowing -jaksolla lähdetään havainnointijaksolle toiseen maahan ja opitaan, miten ulkomaisessa organisaatiossa toimitaan eri asioiden toteuttamisessa ja kehittämisessä. Osallistuja viettää 2–14 päivää toisen maan organisaatiossa tavoitteinaan oppia uusia käytäntöjä ja kerätä ideoita tarkkailemalla ja olemalla vuorovaikutuksessa valmentajien, henkilöstön ja vapaaehtoisten kanssa heidän päivittäisessä toiminnassaan.

Coaching or training assignments -jaksolla osallistuja pääsee itse valmentamaan tai toteuttamaan koulutustyötään ulkomailla toisessa urheilualan organisaatiossa 7–45 päivän ajan. Samalla kehitetään omaa osaamista vaihtamalla maisemaa ja työympäristöä sekä keräämällä ideoita ulkomailta.

Eurooppalaiset yhteistyöhankkeet (kumppanuushankkeet). Kumppanuushankkeet jakautuvat pienimuotoisiin kumppanuushankkeisiin (Small-scale Partnerships) ja laajempiin yhteistyöhankkeisiin (Cooperation Partnerships). Molemmat rahoitusmuodot toimivat kiinteällä kertakorvauksella (lump sum), eli hakija valitsee kahdesta tai kolmesta ennalta määrätystä summasta sen, joka parhaiten vastaa hankkeen laajuutta.

- **Pienimuotoiset kumppanuushankkeet** (SSCP, kesto 6–24 kk, vähintään 2 organisaatiota 2 ohjelmamaasta): hakija valitsee joko **30 000 €** tai **60 000 €** kokoisen kertakorvauksen.
- **Laajemmat yhteistyöhankkeet** (SCP, kesto 12–36 kk, vähintään 3 organisaatiota 3 ohjelmamaasta): hakija valitsee **120 000 €, 250 000 €** tai **400 000 €** kokoisen kertakorvauksen.

Kumppanuushankkeiden keskeisiä painopisteitä ovat muun muassa terveellisten elämäntapojen edistäminen, liikunnan ja urheilun integriteetin ja arvojen vahvistaminen, koulutuksen kehittäminen urheiluyhteisössä sekä väkivaltaisuuden, rasismien ja syrjinnän ehkäisy.

Voittoa tavoittelemattomat eurooppalaiset urheilutapahtumat. Rahoitus ei ole tarkoitettu itse urheilutapahtuman järjestämiseen, vaan tapahtumaan liittyvien valmistelujen, henkilöstön koulutuksen, oheistoiminnan ja viestinnän tukemiseen. Keskeisiä teemoja ovat vapaaehtoistoiminnan edistäminen, inkluusio liikunnan ja urheilun kautta sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vahvistaminen. Rahoitusta myönnetään kahdessa kokoluokassa:

- **Pienimuotoiset eurooppalaiset urheilutapahtumat** (SNCESE): hakija valitsee **200 000 €, 300 000 €** tai **450 000 €** kokoisen kertakorvauksen. Summa määräytyy tapahtumien ja niiden järjestäjäorganisaatioiden lukumäärän perusteella.
- **Suurimittaiset eurooppalaiset urheilutapahtumat** (LSSNCESE): tuki vaihtelee **1 000 000 €–1 500 000 €** välillä tapahtuman laajuuden ja osallistujamaiden määrän mukaan. Vuoden 2026 haussa LSSNCESE-tapahtumille varattu kokonaisrahoitus oli 1,5 milj. €.

Lähde: Erasmus+ Programme Guide 2026 ja EU Funding & Tenders Portal (erasmus-plus.ec.europa.eu; ec.europa.eu/info/funding-tenders). Tarkista ajantasaiset summat ja hakuaikaraja aina suoraan hakuoppaasta ennen hakemuksen laatimista. HUOM! Oppaassa myöhemmin on useita käytännön esimerkkejä Erasmus+ Sport -hankkeista.

Erasmus+ Youth ja nuorisovaihdot

Erasmus+ Youth soveltuu nuorisotoiminnan kehittämiseen ja nuorten osallistamiseen. Tärkeimmät hanketyypit ovat nuorisovaihdot, nuorisotyöntekijöiden liikkuvuushankkeet sekä DiscoverEU-inkluusiohankkeet. Ohjelmaa koordinoi Suomessa Opetushallituksen Erasmus+-yhteyspiste, ja haut ovat avoinna vuosittain (2–3 hakukierrosta).

Nuorisovaihto on 13–30-vuotiaille suunnattu ryhmätapaaminen, jossa vähintään kahden ohjelmamaan ryhmät kokoontuvat 5–21 päiväksi valitun teeman ympärille. Ryhmäkoosta 16–60 nuorta ryhmänvetäjien lisäksi. Nuoret itse suunnittelevat ja toteuttavat ohjelman; aikuiset toimivat tukena. Teemoja voivat olla mm. yhteiskunnallinen vaikuttaminen, ympäristö, inkluusio sekä — liikuntaseuran näkökulmasta esim. vapaaehtoistoiminta ja yhteisöllisyys. Liikunta toimii rahoitetuissa hankkeissa useimmiten tukevana elementtinä tai välineenä, ei pääteemana.

Esimerkki

Porvoon Urheilijoiden nuorisovaihto (Youth in Action)

Porvoon Urheilijoiden yleisurheilun nuorisoryhmä toteutti vuosina 2011–2012 nuorisovaihtohankkeen yhdessä englantilaisen Aldershot, Farnham & District -seuran kanssa. Nuorisovaihdon teemana oli vapaaehtoistoiminta ja nuorten oma rooli urheiluseurassa: nuoret ideoivat itse tapaamisen sisällön ja toteuttivat sen vapaa-ajallaan.

Reilun viikon kestäneen ohjelman aikana nuoret harjoittelivat ja keskustelivat mm. siitä, mitä on hyvä johtajuus urheiluyhteisössä ja miten nuoret itse voivat toimia aktiivisina toimijoina omassa seurassaan. Päiväohjelmaan kuului liikuntasessioita (mm. yhteisiä juoksulenkkejä ja tempo-harjoitteita), teemakeskusteluita pienryhmissä, työpajoja ("Create your own fantasy volunteer organisation") sekä kulttuuritutumisia. Liikunta oli ryhmää yhdistävä toimintamuoto, mutta teema – nuoren aktiivinen rooli yhteisössään ja vapaaehtoistoiminta – oli keskiössä.

Esimerkki havainnollistaa, että nuorisovaihto urheiluseurassa voi olla yhtä aikaa konkreettista valmennuksellista vaihtoa ja laajempaa yhteiskunnallista oppimista – ja siihen voi hakea Erasmus+ Youth -rahoitusta.

Lähde: Porvoon Urheilijoiden esitys nuorisovaihdosta 2.10.2012 (Perttu Uotilan esitys, PLU:n EU Sport-arkisto).

Muita Erasmus+ Youth -hanketyyppejä: nuorisotyöntekijöiden liikkuvuus (koulutus, verkostoituminen, job shadowing 2–60 päivää), nuorisoalan kumppanuushankkeet (samantapaisia kuin Erasmus+ Sport) ja nuorten osallistumishankkeet (Youth Participation Activities). Liikuntaseura voi olla tukikelpoinen, jos seura tekee nuorten kanssa sellaista toimintaa, joka voidaan perustella **nuorisotyöksi, nuorten osallisuuden tukemiseksi, epäviralliseksi oppimiseksi tai nuorten aktiivisen kansalaisuuden vahvistamiseksi**. Tärkeä raja on tämä: hakemusta ei kannata rakentaa “urheilumatkana”, kilpailumatkana tai valmentajien lajiteknisenä koulutusmatkana. Sen sijaan se kannattaa sanoittaa nuorisoalan kehittämishankkeeksi, jossa urheilu ja seuratoiminta ovat toimintaympäristö.

European Solidarity Corps (ESC)

European Solidarity Corps (ESC) on 18–30-vuotiaille suunnattu vapaaehtois- ja solidaarisuustoiminnan ohjelma Suomessa ja muissa ohjelmamaissa. Urheiluseuralle ESC tarjoaa mahdollisuuden ottaa toimintaan pitkäaikainen vapaaehtoinen (2–12 kk) tai järjestää lyhyempi solidaarisuushanke. Tyypillisiä teemoja ovat inklusio, nuorten hyvinvointi, ilmasto- ja ympäristötyö ja osallisuus. Seura voi toimia ESC:ssä isäntänä, lähettäjänä tai koordinaattorina; toiminta vaatii ennakoon haetun ESC-laatumerkin (Quality Label).

Lähteet: Erasmus+ Programme Guide 2026, Opetushallituksen Erasmus+ Youth ja ESC -sivut (oph.fi/erasmusplus ja euroopansolidaarisuusjoukot.fi). Ajantasaiset hakuaikataulut ja summat löytyvät Opetushallituksen verkkosivuilta.

Vinkki:

Kooveen Erasmus+ Sport -hanke esitellään laajemmin luvussa 3.1 ja SCORE-hanke luvussa 3.8. Näihin hankkeisiin palataan oppaassa myös muista näkökulmista.

2.2 Leader-rahoitus ja maaseuturahastorahoitus

HUOM! Leader-rahoitus (ja muu maaseuturahastorahoitus) ei ole vaihtoehto suurimpien kaupunkien ydinalueilla toimiville seuroille.

Jos seurasi toimii esimerkiksi Helsingin, Espoon, Vantaan, Lahden, Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän tai muun suuren kaupungin keskusta-alueella, siirry suoraan lukuun 3. Leader-toimintaryhmien rahoitusalue rajautuu pääosin maaseutumaisille ja ydinkaupunkialueiden ulkopuolelle sijoittuville alueille.

Tarkista oman alueesi Leader-ryhmä ja sen rahoitusalueen raja-
aus osoitteesta www.leadersuomi.fi. Saman kunnan eri kaupunginosat voivat kuulua eri rahoituskategorioihin, joten tarkka alueellinen tarkistus kannattaa tehdä aina oman Leader-ryhmän asiantuntijan kanssa.

Leader- ja maaseuturahastorahoituksen ideana on, että ihmiset ja organisaatiot kehittävät elinympäristöään omien tarpeidensa pohjalta paikallisin voimin. Leader-toimintaryhmät ovat seutukuntapohjaisia kehittämisyhdistyksiä, jotka rahoittavat oman alueensa hankkeita ja yrityksiä omaan kehittämisstrategiaansa perustuen. Suomessa on 53 Leader-ryhmää, jotka kattavat yhdessä koko maan maaseutualueen.

Rahoituspäätösten valmistelu Leader-ryhmissä on hyvin paikallislähtöistä. Leader-ryhmät puoltavat hankkeita vuosikohtaisen budjetin ja oman kehittämisstrategiansa pohjalta. Lopulliset rahoituspäätökset tekee alueen Elinvoimakeskus (aik. ELY-keskus). Leader-hankkeiden tukisummat vaihtelevat loppuohjelmakaudella 2023–2027 noin 1 000 eurosta 180 000 euroon saakka. Tukea hankkeille voidaan myöntää hanketyypin mukaan 20–100 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Samat periaatteet koskevat pääosin myös Elinvoimakeskuksista haettavaa maaseuturahastorahoitusta, vain tukisumma voi olla suurempi aina satoihin tuhansiin euroihin asti.

Liikunta- ja urheiluseuroille keskeisimpiä hanketyyppejä ovat yleishyödylliset kehittämis- ja investointihankkeet sekä koulutus- ja tiedonvälityshankkeet. Yleishyödylliset kehittämishankkeet edistävät asukkaiden palveluja ja alueen viihtyisyyttä — esim. nuorten liikuntamahdollisuuksia, ikääntyneiden liikuntaa tai lajien yhteistyön edistämistä. Tuen määrä voi olla jopa 100 % kokonaiskustannuksista.

Yleishyödyllisten investointihankkeiden tavoitteena on lisätä alueen asukkaiden hyvinvointia ja palveluita investointien kautta. Hankkeella voidaan rahoittaa esimerkiksi yhteisten harrastuspaikkojen rakentamista, urheilu-

seuran testauslaitteiston hankintaa tai muun toimintaympäristön kehittämistä. Tuen määrä voi olla **50–100 %** kokonaiskustannuksista.

Koulutushankkeiden tavoitteena on lisätä alueen asukkaiden osaamista sekä toiminta- ja yhteistyövalmiuksia. Tiedonvälityshankkeissa voidaan tukea sellaista toimintaa, jossa välitetään tietoa uusista markkinointi- ja palvelumenetelmistä tai muista toimintaa olennaisesti parantavista ratkaisuista. Liikunta- ja urheiluseurojen näkökulmasta koulutushankkeilla voidaan kehittää esimerkiksi valmentajien, seuratoimijoiden, vapaaehtoisten ja urheilijoiden osaamista.

Vinkki:

Tornion Kennelkerhon Leader-rahoitteinen investointihanke esitellään luvussa 3.9 (Budjetointi) yhtenä kolmesta budjettiesimerkistä.

Huom. suuren kaupungin keskusta-alueellakin toimiva seura voi hakea Leader-rahoitusta, kunhan hanketoiminta kohdentuu kaupungin maaseutumaisille alueille. Leader-rahoituksen alueellinen rajausta koskee toiminnan kohdealuetta, ei välttämättä hakijan kotipaikkaa.

Lähteet: Leader Suomi -verkosto (leadersuomi.fi), Ruokavirasto / maaseuturahasto (ruokavirasto.fi), oman alueen Leader-ryhmän paikalliskehittämisstrategia. Tarkat tukiprosentit, investointikatot ja hyväksyttävät kustannukset vaihtelevat Leader-ryhmittäin – varmista aina oman alueesi toimintaryhmältä.

Tässä luvussa käydään vaihe vaiheelta läpi hankehakemuksen keskeiset osat: organisaation valmiuden arvioinnista tarpeen ja kohderyhmän määrittelyyn, toteutussuunnitelman rakentamiseen, tavoitteiden ja tulosten kirjaamiseen, viestintään, toiminnan jatkuvuuteen, kestävään kehitykseen, osaamisen esiintuomiseen sekä budjetointiin. Jokaisen alaluvun yhteydessä on yksi konkreettinen esimerkki toteutuneesta suomalaisesta hankkeesta, jotta opitut asiat kiinnittyvät käytäntöön. Osa esimerkeistä esiintyy useammassa luvussa eri näkökulmista tarkasteltuna; silloin lukujen välille on tehty ristiviittaukset.

3.1 Ennen kuin aloitat – organisaation valmiuden arviointi

Hyvän hankehakemuksen kirjoittaminen – ja myöhemmin mahdollisen hankkeen hallinnointi, toteuttaminen ja raportointi – ei ole rakettitiedettä, tekemällä oppii. Prosessin läpivienti vaatii kuitenkin riittävästi aikaa, henkilöresursseja, osaamista ja tietotaitoa sekä yleensä myös omarahoitusta.

Tutustu hakuihin etukäteen. Hakuilmoitus julkaistaan tyypillisesti vain 1–2 kk ennen hakuajan päättymistä. Leader-ryhmillä on omat hallituksen kokousaikataulunsa, joiden mukaan hakemukset käsitellään. Tarkista ajantasaiset hakuajat ja hakuilmoitukset esimerkiksi Eura2021-järjestelmästä (eura2021.fi, ESR+-rahoitus), oman alueen Leader-ryhmältä, Opetushallituksen Erasmus+ -hakukalenterista (oph.fi/erasmusplus) ja/tai EU Funding & Tenders Portalista (Erasmus+-rahoitus). Tutustu myös hakulomakkeeseen etukäteen — sen apukysymykset ohjaavat hankesuunnittelua jo ennen kirjoitustyön alkamista.

Ensimmäiseen EU-hankehakemukseen kannattaa varata 4–6 kuukautta valmistelu-aikaa. Kun mukaan lasketaan rahoittajan arviointi (joillain rahoittajilla se voi kestää useita kuukausia), koko polku ideasta hankepäätökseen kestää tyypillisesti puolesta vuodesta lähes vuoteen. Erityisesti pienempien seurojen kannattaa hyödyntää rahoittajan ja muiden hanketoimijoiden neuvontapalveluja jo suunnitteluvaiheessa (ks. luku 4).

Hyvän hankkeen suunnittelu edellyttää substanssiosaamista hankkeen aihealueesta sekä tietoa rahoitusohjelman painotuksista ja kriteereistä. Rahoittajaa sitovat aina ohjelman säännöt ja etukäteen määritellyt valintakriteerit. Jotta rahoitusta voidaan myöntää, hankeidea on kytkettävä oikeaan rahoitusohjelmaan. Lisäksi hankkeen tarve on oltava todellinen ja hyvin perusteltu.

Hankkeen toteuttaminen vaatii myös hallinnollista osaamista, jota toki kertyy tekemisen kautta. EU-rahoitukseen liittyvät raportointi- ja läpinäkyvyysvelvoitteet edellyttävät, että kulut pystytään todentamaan. Vaikka hanketoiminnan ytimessä on kehitettävän asian eteen tehtävä työ, velvoitteista seuraa enemmän paperityötä kuin monen muun kansallisen rahoituksen (OKM, säätiöt) kohdalla.

EU-rahoituksella ei ratkaista seuran kassakriisiä — useimmat ohjelmat edellyttävät, että koordinoijalla on riittävä kassavalmius. Leader-tuet maksetaan toteutuneita kuluja vastaan jälkikäteen, kun taas Erasmus+ Sport maksaa 70–80 % ennakkona ja loput loppuraportin hyväksymisen jälkeen. Investointihankkeissa omarahoitusta tarvitaan tyypillisesti 10–50 %.

Lopuksi on hyvä muistaa, että kilpailu EU-rahoituksesta on kovaa. Vaikka organisaatio olisi käyttänyt paljon aikaa ja vaivaa hankehakemuksen valmisteluun, erinomaisillekaan hankeideoille ei aina myönnetä rahoitusta. Hyvin valmistellut hakemukset nostavat kuitenkin onnistumisen todennäköisyyttä merkittävästi sekä helpottavat ja nopeuttavat seuraavien hakemusten valmistelua.

Muista ainakin nämä:

Varaa valmisteluun riittävästi aikaa, tarkista rahoittajan ehdot ajoissa, varmista seuran kassavalmius ja sovi jo alussa, ketkä vastaavat kirjoittamisesta, taloudesta ja raportoinnista.

Esimerkki

Koovee salibandy — Erasmus+ Sport small-scale partnership

Mitä: Koovee ry:n salibandyjaosto hakeutui Erasmus+ Sport -rahoituksen piiriin kehittämään kumppaniorganisaatioiden kanssa valmennusosaamista. Idea syntyi koronan jälkeisessä kassaniukkuudessa.

Kumppanit ja roolit: Koovee (Tampere, koordinaattori) toi hankkeeseen salibandyn valmennusosaamisen; Valmiera (Latvia) fyysisen harjoittelun; SC Dhfk Leipzig (Saksa) sosiaalisen valmentamisen.

Prosessin pituus: Ideointi ja kumppanikontaktit alkuvuonna 2021. Ensimmäinen hakemus kevät-syksy 2021 — hylättiin pisteen päähän hyväksynnästä. Uusintahakemus palautteen pohjalta kevättalvi 2022, hyväksytty 9/2022. Rahoitussopimus (Grant Agreement) syksyllä 2022. Hanke 3/2023–2024.

Työtunnit: suunnittelu 10–20 h, hakemus 40–50 h, uusintahakemus 5 h, rahoitussopimuksen viimeistely 10–15 h.

Rahoitus: 60 000 € (3 maata × 20 000 €), josta Kooveen osuus 30 000 €. Maksatus 70 % alussa + 30 % loppuraportin jälkeen.

Mitä opitaan:

- Ensimmäinen hakemus ei aina mene läpi — palaute on arvokasta ja uusintahakemus kannattaa tehdä.
- Kansainvälisen kumppanuuden rakentaminen vie aikaa; hyödynnä olemassa olevia kontakteja.
- Pysy hankesuunnitelman mukaisissa tehtävissä — ”kansainvälisissä projekteissa ei parane rönsyillä” (Juuso Laamanen).
- Opetushallituksen tukea kannattaa käyttää aktiivisesti — neuvonta on maksutonta.

Lähde: Juuso Laamasen esitys ”Case Koovee salibandy ja Erasmus+ Sport -rahoitus”, EU Sport -hankeinfo 20.1.2026.

Esimerkki

Jankko lentopallo ry — Leader-investointihanke (Loimaa)

Hanketyyppi: Yleishyödyllinen investointihanke (Leader / Varsinais-Suomen jokivarsikumppanit ry) · Budjetti 14 694 € · Julkinen rahoitus 11 020,50 € (tukiprosentti 75 %) · Hankeaika 9.6.2022–17.8.2023

Mitä: Loimaalainen Jankko lentopallo ry kehitti uuden matalan kynnyksen peuhupuiston 0–12-vuotiaille lapsille ja perheille. Tavoitteena oli tavoittaa erityisesti perheitä, joissa liikutaan vähän, ja kertoa samalla seuran toiminnasta. Leader-tuella hankittiin kaksi pomppulinnaa.

Tarveperustelu (hakemuksesta): Vain 38 % 9–15-vuotiaista liikkuu oman arvionsa mukaan suositusten mukaan (LIITU-tutkimus 2019, Valtion liikunta-neuvosto). Lasten perusvalmiudet ovat heikentyneet seuratoiminnassa vuosi vuodelta. Aiempi peuhupuistokeilu oli onnistunut: osallistujia 400–500 per kerta, pääongelma oli toimintapisteiden jonotus.

Mitä opitaan:

- Välinehankinta on konkreettisin ja nopein hanketyyppi pienelle seuralle — investointi ratkaisi tunnistettua käytännön ongelmaa (jonotus).
- Hyvä hanke tunnistaa ratkaisun käytännön työn kautta, ei abstraktilla tasolla.
- Pienenkin Leader-hakemuksen valmistelu vie tyypillisesti useita kymmeniä työtunteja kun idea ja kumppanit ovat valmiina; oman Leader-ryhmän neuvonta kannattaa ottaa mukaan hyvissä ajoin.

Lähde: 2021–2023 hankerekisteri (hanke 203406, Varsinais-Suomen jokivarsikumppanit ry / Leader; virallinen nimi rekisterissä "Lisää liikettä lapsille ja nuorille").

3.2 Tarve, kohderyhmä, toteutusalue ja yhteys EU-tavoitteisiin

Hankehakemuksen tärkein osa on tarpeen, taustan ja kohderyhmän määrittely. Hyvä hanke ratkaisee jonkin keskeisen paikallisen, alueellisen tai valtakunnallisen ongelman tietyssä kohderyhmässä, ja ongelman määrittelyssä kannattaa hyödyntää tutkittua ja tilastollista tietoa. Esimerkkilähteitä: valtakunnallinen [Kouluterveyskyselyn tulospalvelu lasten ja nuorten liikumisesta](#), JAMKin [seuratietokanta](#) seuratoiminnan tunnusluvuista, [TEAvii-sari](#) kuntien terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisestä, kunnan liikunta- tai tilapalvelut paikkojen kävijä- ja käyttömääristä, sekä seuran omat kyselyt — esimerkiksi seuratoiminnassa havaitun drop out -ilmiön (harrastajien tippumisen pois toiminnasta) taustasyiden selvitys tai katsojakysely tapahtumissa.

Toteutusalueen kriteerit vaihtelevat rahoittajittain. Leader- ja maaseuturahastorahoituksessa rajaukset ovat tiukkoja: tukea saavat erityisesti maaseutualueet alueellisten kehityserojen tasoittamiseksi, mutta moni keskisuuri kaupunkikin sisältää tukikelpoisia alueita. Tarkista oman alueesi luokitus [Liiteri-tietopalvelusta](#) (yhdyskuntarakenteen karttatasot). Erasmus+-hankkeissa alueellisia rajauksia ei ole, mutta kansainvälinen yhteistyö on lähes aina edellytys. Toteutusalue kannattaa määritellä selkeästi ja perustellusti, jotta hakukriteereihin liittyviä epäselvyyksiä ei synny.

Hankeidea on kytkettävä rahoittajan strategioihin — ilman tätä rahoitusta ei myönnetä, vaikka hanke olisi sisällöllisesti laadukas. Vahva hake-mus osoittaa kytkennät myös muille tasoille: hakijaorganisaation omaan strategiaan, kunnan tai maakunnan strategioihin (esim. liikunta- tai hyvinvointistrategia) sekä muihin samaan aihepiiriin liittyviin hankkeisiin omalla alueella tai naapurialueilla. Hankerekisterit ESR+-hankkeet (<https://eura2021.fi/tiepa>), Leader- ja maaseuturahastohankkeet (<https://maaseutuverkosto.fi/hankkeet/>), Erasmus+ Project Results Platform (<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects>) auttavat tunnistamaan päällekkäisyyksiä ja täydentäviä hankkeita. Leader-ryhmät toimivat omien kehittämisstrategioidensa pohjalta; ne laaditaan yhdessä alueen asukkaiden kanssa ja ohjaavat rahoituspäätöksiä. Keskeisiä Leader-periaatteita ovat monialaisuus, aluelähtöisyys, paikallinen kumppanuus, innovatiivisuus, verkostoituminen ja alhaalta ylöspäin -ajattelu.

Erasmus+-ohjelmat tukevat osaamisen kehittämistä koulutuksen, nuorison ja urheilun aloilla Euroopassa ja kumppanimaissa. Ohjelmakaudella 2021–2027 painopisteinä ovat inklusio, digitalisaatio, vihreä siirtymä ja yhteiskunnallinen osallistuminen. Sport-, Youth- ja ESC-ohjelmilla on lisäksi omia strategisia tavoitteita, jotka voivat muuttua merkittävästikin rahoituskausien välillä.

Muista ainakin nämä:

Kuvaa todellinen tarve, rajaa kohderyhmä selkeästi, käytä tutkittua tai paikallista tietoa ja näytä, miten hanke liittyy rahoittajan tavoitteisiin.

Esimerkki

PLU ry — Kesäkehittäjä: nuorten osallisuuden lisääminen

Hanketyyppi: Leader-rahoitus (Kehittämisyhdistys Liiveri ry) · Hakija: Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry · Hakemus talvi 2026

Tarve (hakemuksesta): PLU ry haki “Kesäkehittäjä-tukea” nuoren 18–29-vuotiaan henkilön työllistämiseksi “nuorten osallisuuden lisäämiseksi PLU ry:n toiminnassa”. Seuraavassa on rahoittajalle esitettyä taustakuvausta siitä, miksi hanketta tarvittaisiin ja mitä siinä tehtäisiin:

“Tavoitteena hankkeella on pidemmällä aikajänteellä kehittää lasten leiritointia uudelle tasolle. Palkattavan nuoren kehittäjän vastuuksi määriteltiin nuorten ohjaajien osallisuuden lisääminen ja osaamisen kehittäminen sekä tulevan leiritoinnin markkinoinnin, saavutettavuuden ja yhteistyökumppanihakinnan kehittämisen.

Hanke tarvitaan vastaamaan nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseen sekä muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksiin, jossa nuorilta edellytetään yhä monipuolisempaa osaamista ja valmiuksia toimia järjestö- ja seuratoiminnassa. Kuten Kehittämisyhdistys Liiveri ry:n sivuilla kerrotaan, “Nuorten mukaan tuleminen toimintaan uudistaa yhteisön toimintaa ja alueen kehittämistä. Lisäksi se antaa nuorille kokemuksia siitä, että on arvokas sekä omilla mielipiteillä on väliä ja omaan elinympäristöön voi vaikuttaa.”

Tämän hankkeen taustalla on myös tarve tarjota nuorille mielekkäitä työllistymis- ja vaikuttamismahdollisuuksia liikunnan ja järjestötoiminnan parissa. Esimerkiksi PLU:n lasten leiritoimintaan tuleville nuorille on tällä hetkellä olemassa lyhyt koulutus, jota ei ole päivitetty vuosiin eikä sitä tai nuorten osallisuutta leireillä ole kehitetty yhdessä nuorten kanssa. Palkkaamalla nuori kehittäjä kehittämistehtäviin vahvistetaan nuorten osallisuutta, tuodaan toimintaan uusia näkökulmia ja varmistetaan, että toimintaa kehitetään nuorten tarpeista käsin.”

Hanketta on valmisteltu PLU:n sisäisenä kehittämistyönä. Mukana ovat olleet toiminnasta vastaavat henkilöt sekä muu henkilöstö, joilla on kokemusta nuorten ohjaajien työllistämisestä ja hanketoiminnasta. Valmistelussa on hyödynnetty aiemmasta toiminnasta saatua palautetta, organisaation pitkäaikaista kokemusta nuorten liikunnasta ja järjestötoiminnasta sekä nuorten ohjaajien omia näkemyksiä — heidät on tarkoitus osallistaa aktiivisesti myös kehittämistyöhön. Hanke kehittää toimintamalleja nuorten osallistamiseen, vahvistaa heidän osaamistaan ja parantaa alueellisen leiritoiminnan saavutettavuutta. Kohderyhmänä ovat nuoret ohjaajat ja palkattava nuori kehittäjä, hyödynsaajina alueen seurat ja yhdistykset. Toteutusalue on Seinäjoki, Ilmajoki ja Jalasjärvi, ja vaikutuksia ulottuu myös ympäröivien kuntien nuoriin.

Esimerkki

S-kiekko juniorit ry — Monilajisuudella kohti liikkuvampaa Seinäjoen seutua

Hanketyyppi: Yleishyödyllinen kehittämishanke (Leader / Kehittämisyhdistys Liiveri ry) · Budjetti 44 080 € · Julkinen rahoitus 38 345 € (tukiprosentti ~87 %) · Hankeaika 31.12.2021–30.12.2023

Tarve (hankerekisterin julkisesta kuvauksesta): Vain 10–20 % alle kouluikäisistä lapsista liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. Lasten ja nuorten liikuntaharrastusten lopettamisen keski-ikä on pudonnut 11 ikävuoteen, ja yleisin lopettamisen syy on kyllästyminen lajiin. Suurin osa harrastaa vain yhtä lajia, jolloin yhteen lajiin kyllästyminen voi päättää kaiken seuratoiminnan.

Kohderyhmä: Seinäjoen seudun lapset ja nuoret. Toissijaisena kohderyhmänä seurojen ohjaajat.

Ratkaisumalli: Jääkiekko ja sen oheistaidot (luistelutaidot, ravintotieto, unen merkitys) tuodaan osaksi monilajisuutta matalalla kynnyksellä lähelle lapsia ja nuoria.

Mitä opitaan:

- Hyvä tarveperustelu rakentuu kolmesta osasta: laajempi ilmiö (drop out -ilmiö eli harrastajien tippuminen toiminnasta), paikallinen yhteys (alueen tilanne) ja seuran oma kyky vastata.
- Rajaa kohderyhmä — ”kaikki seinäjokiset lapset” ei ole yhtä uskottava kuin tarkemmin kohdennettu ryhmä.
- Tarve ja ratkaisumalli kirjoitetaan aina rinnakkain; rahoittaja arvioi niiden vastaavuutta.

Lähde: 2021–2023 hankerekisteri (hanke 171170, Kehittämisyhdistys Liiveri ry / Leader).

3.3 Toteutus, aikataulu ja riskit

Huom. Hankesuunnittelussa tavoitteet kannattaa miettiä ennen toteutuksen yksityiskohtia, vaikka tämä opas käsitteleeikin asiat tässä järjestyksessä (luku 3.3 ennen 3.4) noudattaen yleisten hakulomakkeiden rakennetta.

Leader-hankkeissa toteuttamissuunnitelman esittämistapa on melko vapaa ja hakulomake ohjaa prosessia. Erasmus+-hankkeissa puolestaan työpaketit (work packages, lyhenne WP) ovat vaatimus, ja myös muissa rahoituksissa niitä suositellaan. Työpaketti on yksinkertaisesti hankkeen sisäinen toimenpidekokonaisuus: koko hanke jaetaan tyypillisesti 1–5 työpakettiin koosta riippuen. Jokaiselle työpaketille määritellään omat pää- ja alatavoitteet sekä toteuttamissuunnitelma (vastuuhenkilöt, aikataulu, riskit).

Hankkeissa työpaketit täydentävät toisiaan ja ne muodostavat yhdessä ehjän kokonaisuuden. Kuvitellaan toimenpiteiden / työpakettien hahmotamista aiemmin kerrotun esimerkin eli PLU ry:n nuoren kesäkehittäjän palkkaamiseen tähtäävän hankkeen kautta. Tällöin toimenpiderunko (eli työpaketijäsennys) voisi olla esim. seuraava:

- **toimenpidekokonaisuus 1:** nuorten osallisuuden kehittäminen liittyen leiritoimintaan
- **toimenpidekokonaisuus 2:** yhteistyösopimus pohjien työstäminen ja yhteistyömahdollisuuksien kehittäminen
- **toimenpidekokonaisuus 3:** palautekysely ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen
- **toimenpidekokonaisuus 4:** hankkeen hallinnointi, seuranta ja viestintä

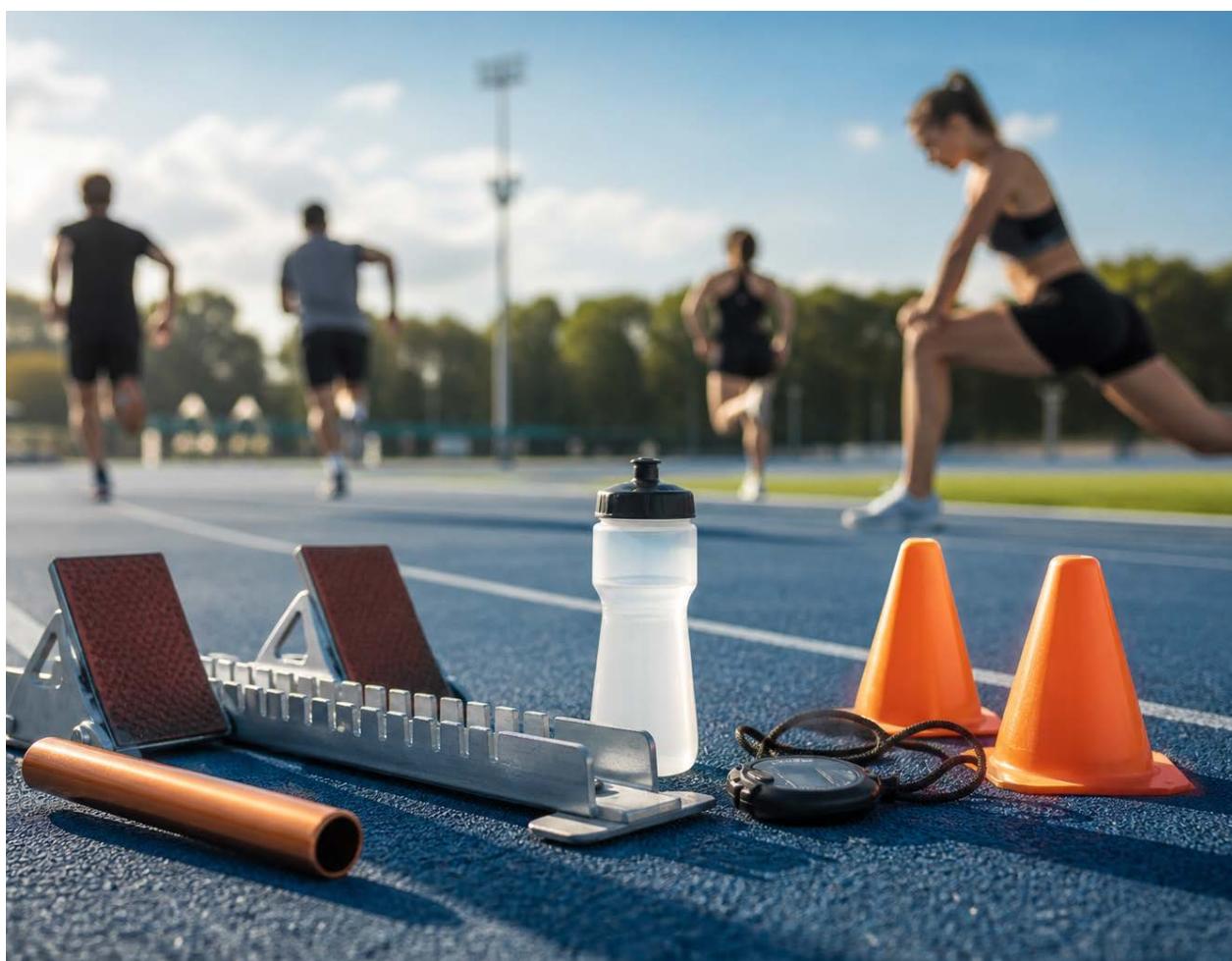
Hankkeen aikataulun suunnittelussa tulee olla realistinen. Isoimmat hankkeet voivat kestää 2–3 vuotta, kun taas pienemmät voidaan toteuttaa muutamassa kuukaudessa. Aikataulun esittämistapa riippuu hankkeen pituudesta: lyhyemmissä hankkeissa kuukausitason tarkkuus on luonteva, pidemmissä riittää useimmiten kvartaali- tai puolivuotisjakso (esim. "keivät 2026: suunnittelu", "syksy 2026: ensimmäiset koulutukset"). Aikataulua arvioitaessa on tärkeää ottaa huomioon oman organisaation työntekijöiden sekä mahdollisten kumppanien käytettävissä oleva työpanos sekä esimerkiksi hankintojen toimitusajat. Vaikka aikataulussa ei tule olla liikaa "löysää", hanke kannattaa suunnitella niin, että toteutuksessa ei tule kiire.

Kaikkiin hankkeisiin liittyy myös riskejä. Vaikka ne ovat usein pieniä – erityisesti pienemmissä hankkeissa – niiden arviointi ja mahdollisten ratkaisumallien esittäminen vahvistaa hakemusta ja osoittaa huolellista valmistelua.

Liikunta- ja urheiluhankkeiden riskit jakautuvat tyypillisesti neljään ryhmään: (1) Organisatoriset riskit — yhteistyövaikeudet kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa, työntekijöiden tai vapaaehtoisten vaihtuvuus, rekrytointiongelmien. (2) Taloudelliset riskit — budjetin toteutuksen haasteet, omarahoituksen heikentyminen, rahoituksen jakautuminen hankeorganisaatioiden välillä ja seuran taloudellisen tilanteen muutokset. (3) Yhteisölliset ja (4) viestinnälliset riskit — erityisesti kohderyhmien tavoittamisen haasteet (ks. 3.5 Viestintä ja näkyvyys).

Muista ainakin nämä

Jaa hanke selkeisiin toimenpiteisiin, tee realistinen aikataulu, määritä vastuut ja tunnista tärkeimmät riskit etukäteen.

Esimerkki

Ähtärin Urheilijat ry — Mustikkavuoren pesäpallostadion

Hanketyyppi: Maaseuturahaston investointihanke (Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Euroopan maaseuturahasto 2023–2027) · Budjetti 499 989 € · Julkinen rahoitus 399 991 € (tukiprosentti 80 %) · Hankeaika 17.7.2023–30.12.2025

Mitä: Mustikkavuoren pesäpallokenttä parannetaan kilpatasoiseksi ja alueelle rakennetaan katsomo sekä pukuhuone- ja WC-tilat. Tilat palvelevat pesäpallon lisäksi alueen muita liikkuja ja harrastajia (mm. jääkiekko, frisbeegolf, hevosurheilu, maastopyöräily, hiihto, suunnistus, kuntoportaat, avantouinti).

Tausta: Mustikkavuoren alueen kehittäminen on pohjautunut kahteen aiempaan kartoitushankkeeseen vuosina 2021–2023 (Ähtärin kaupungin esiselvitys- ja ”harrastekeitaaksi”-hankkeet). Käyttäjien toiveita on kuultu laaja-alaisesti.

Mitä opitaan (tyypilliset elementit ison investointihankkeen suunnittelussa):

- Vaiheistus: suuri rakennushanke kannattaa esittää selkeinä vaiheina (suunnitelmat ja luvat, rakentaminen, viimeistely), jotta aikataulu ja riippuvuudet näkyvät rahoittajalle.
- Riskien etukäteinen tunnistaminen vahvistaa hakemusta: rakennuslupien viivästyminen, rakennuskustannusten nousu ja vastuuhenkilöiden vaihtuvuus ovat tyypillisiä investointihankkeen riskejä, joille kannattaa kuvata etukäteen hallintatoimet (esiselvitykset, pelivara budjetissa, rakennustoimikunta).
- Pienemmissä investointihankkeissa sama ajattelutapa riittää — vaiheet ja riskit voivat olla tiiviimmin kuvattuja.

Lähde: 2021–2023 hankerekisteri (hanke 255649, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus / maaseuturahasto, ohjelmakausi 2023–2027).

3.4 Tavoitteet, tulokset, seuranta ja raportointi

Hyvässä hankehakemuksessa tavoitteet ja tulokset on määritelty tarkasti, perustellusti ja mahdollisuuksien mukaan olemassa olevaan tietoon perustuen. Hankkeelle voidaan asettaa yksi tai useampi päätavoite, jonka ympärille toimintasuunnitelmassa esitelty työpaketit kytkeytyvät. Lisäksi jokaisella työpaketilla on hyvä olla omat osatavoitteensa sekä niihin liittyvät seurantatavat tai mittarit. Tämä selkeyttää hankesuunnitelmaa ja osoittaa, miten hankkeen eri osa-alueet tukevat kokonaisuutta ja miten niiden toteutus vaikuttaa päätavoitteiden saavuttamiseen.

Huom. seuraavat Työpaketti- eli TP1-TP4 -esimerkit ovat opetustarkoituksessa laadittuja kuvitteellisia havainnollistuksia eivätkä kuvauksia mistään todellisesta hankkeesta. Niiden tarkoitus on näyttää huonon ja hyvän työpaketin kuvauksen ero rinnakkain.

Päätavoite voi olla yleisemmällä tasolla, kunhan se täsmennetään osatavoitteilla, mittareilla ja toimenpiteillä. Alla esitetyt ”huonosti määriteltyt” kohdat eivät ole epäselviä siksi että ne ovat liian yleisluonteisia, vaan siksi että niiltä puuttuvat mitattavuus ja aikarajaus. Tavoitteet kuvaavat MITÄ haluamme saavuttaa; tulokset kuvaavat MITÄ konkreettisesti syntyy ja missä määrin. Tulokset johdetaan tavoitteista, ja niitä voi jakaa lyhyen aikavälin (hankkeen aikana) ja pidemmän aikavälin (1–3 v hankkeen jälkeen) tuloksiin.

Huonosti määriteltyjä tavoitteita, tuloksia ja vaikutuksia:

Työpaketti 1 eli TP1) Suunnittelemme ja toteutamme koulutuskokonaisuuden hankkeen aikana.

TP2) Tuotamme hankekirjoitusoppaan.

TP3) Edistämme seurojen ja muiden liikuntatoimijoiden verkostoitumista.

TP4) Viestimme aktiivisesti ja lisäämme tietoisuutta EU-hankkeista.

Hyvin määriteltyjä tavoitteita, tuloksia ja vaikutuksia

Työpaketti 1 eli TP1) Suunnittelemme viisiosaisen koulutuskokonaisuuden tammi–toukokuu välisenä aikana. Ensimmäinen koulutus järjestetään elokuussa hybriditoteutuksena. Koulutuksiin osallistuu hankkeen aikana vähintään 60 eri organisaation edustajaa.

TP2) Tuotamme 30–40 sivuisen hankekirjoitusoppaan erityisesti pienten liikunta- ja urheiluseurojen hankesuunnittelun tueksi. Opas julkaistaan

syyskuussa ja sitä ladataan hankkeen aikana vähintään 500 kertaa. Opasta päivitetään uusien rahoitusohjelmien käynnistyessä.

TP3) Hankkeen aikana rakennetaan vähintään 20 organisaation yhteistyöverkosto, joka kokoontuu kerran kuukaudessa ja sopii jatkotoimenpiteistä hankekauden jälkeen.

TP4) Hankeviestintää toteutetaan kohderyhmää tavoittavissa kanavissa (some — Facebook, Instagram, LinkedIn — paikallismedia, sähköpostilistat) vähintään kaksi kertaa viikossa. Viestin sisältö kytkeytyy hankkeen vaiheisiin: alku, väliraporttien sisältö, tuotokset (esim. hankekirjoitusoppaan valmistuminen tai koulutuksen käynnistyminen) ja loppuraportti. Hankkeen verkkosivuille kertyy vähintään 5 000 käyntiä ja neuvontapyyntöjen määrä kasvaa 30 % verrattuna edelliseen vuoteen.

Hankkeen hallinnointi ja raportointi voi tuntua ensimmäisessä EU-hankkeessa monimutkaiselta. EU-hankkeet ovat hallinnollisesti työläämpiä kuin monet kansalliset rahoitukset, mutta jo hakemuksessa kannattaa lyhyesti osoittaa, että organisaatio on perehtynyt EU-hankkeiden hallinto- ja raportointivaatimukseen. Tämä lisää hakemuksen uskottavuutta.

Ohjausryhmä. Hankkeen ohjausryhmä kokoaa rahoittajan edustajan, kohderyhmän edustajia ja keskeiset sidosryhmät yhteen. Ohjausryhmälle raportoidaan tyypillisesti 2–4 kertaa vuodessa: hankkeen edistyminen tavoitteita vasten, riskien tilanne ja talouden kuva. Ohjausryhmä on rahoittajalle merkki ammattimaisesta hankehallinnasta, ja sen kokoonpano kannattaa kuvata jo hakemusvaiheessa. Huom! Pienimmille hankkeille ei tarvita välttämättä ohjausryhmää.

Muista ainakin nämä:

Tavoite kertoo, mitä halutaan saavuttaa; tulos kertoo, mitä syntyy. Lisää mittarit, aikarajat ja konkreettiset määrälliset tavoitteet aina kun mahdollista.

Esimerkki

Uvira — Urheiluseurat viihtyvyyden rakentajina

Hanketyyppi: Leader-kehittämishanke · Toteuttaja Turun ammattikorkeakoulu yhteistyössä alueen urheiluseurojen kanssa · Käynnistynyt 2024

Mitä: Hankkeen julkaistujen tavoitteiden mukaan se pyrkii tuottamaan urheiluseuroille ja paikallisyhteisöille uutta tietoa ja ymmärrystä sidosryhmien kanssa toimimisesta, vahvistamaan alueellista sosiaalista pääomaa ja yhteisöllisyyden elinvoimaa sekä levittämään hyviä käytäntöjä.

Mitä opitaan (tyypilliset elementit kehittämishankkeen tavoite- ja mittarioruudessa):

- Tavoitteet ja toiminnan vaikutukset kannattaa jäsentää kolmeen tasoon: suora tieto/oppiminen, yhteisöllisyyden vahvistaminen ja hyvien käytäntöjen levitys.
- Mitattavat tulokset kannattaa rakentaa rinnakkain konkreettisten tekemisten (esim. tapaamiset, työpajat, oppimismateriaalit) ja vaikuttavuuden (esim. sidosryhmäkysely, verkoston laajuus) ympärille — niin, että jokaiseen voi vastata yksiselitteisesti "toteutui" tai "ei toteutunut".
- Yhteistyömallit hyödyttävät myös muita seutuja: kun ammattikorkeakoulu tai vastaava tutkimusorganisaatio on kumppanina, samaa rakennetta voi soveltaa muillakin alueilla.

Lähde: Maaseutuverkosto.fi — [Urheiluseurat viihtyvyyden rakentajina (Uvira)](<https://maaseutuverkosto.fi/projects/urheiluseurat-viihtyvyyden-rakentajina-uvira/>), hanke käynnistynyt 2024.

Esimerkki

Etelä-Savon Liikunta ry — Tanssin taikaa ja tasapainoa tunteella

Hanketyyppi: Leader-kehittämishanke (Leader / Veej'jakaja ry) · Budjetti 77 000 € · Julkinen rahoitus 66 212 € (tukiprosentti ~86 %) · Hankeaika 31.10.2022–4.7.2024

Mitä (hankerekisterin kuvauksesta): Hanke tarjoaa tanssinopetusta ja -ohjausta maaseudulle erityisryhmille (soveltava liikunta), seniori-ikäisille sekä varhaiskasvatuksikäisille lapsille. Kohderyhmiä liikutetaan pääosin niiden omissa tiloissa (palvelukeskukset, hoivakodit, toimintakeskukset, palvelukodit, varhaiskasvatuksen yksiköt). Lisäksi koulutetaan vertaisohjaajia esim. ikäihmisten tanssiliikuntaan (tuolitanssi, pyörätuolitanssi).

Toiminta-alue: Leader Veej'jakaja ry:n alue: Mikkeli (pois lukien kaupunkikeskusta), Hirvensalmi, Kangasniemi, Mäntyharju, Pieksämäki ja Puumala.

Mitä opitaan (tyypilliset mittarit tämän kaltaisessa hankkeessa):

- Suorat ohjauskerrat per kohderyhmä (määrä ja kohderyhmien jakauma) antavat selkeän kuvan toiminnan laajuudesta.
- Koulutettujen vertaisohjaajien määrä (tavoite vs. toteutuma) mittaa epäsuoraa, hankkeen jälkeenkkin jatkuvaa vaikutusta.
- Yhteistyöverkoston laajuus (järjestöt, yhdistykset, kylätalot, kuntien liikuntatoimet, kansalais- ja seutuopistot) on kolmas mittari, joka osoittaa hankkeen kykyä rakentaa toiminnan pitkän aikavälin ekosysteemiä.

Lähde: 2021–2023 hankerekisteri (hanke 209728, Veej'jakaja ry / Leader).

3.5 Viestintä ja näkyvyys

EU-rahoituksen saajia velvoitetaan viestimään hankkeesta koko sen toteutamisajan, ja viestintä on myös hankkeen onnistumisen edellytys. Sen avulla seura kertoo toiminnastaan ja tuloksistaan, tavoittaa uusia kohderyhmiä, osallistaa toimijoita mukaan ja jakaa hankkeessa kehitettyjä toimintamalleja ja parhaita käytäntöjä muiden seurojen ja sidosryhmien hyödyksi.

Huom. Viestintäsuunnitelma voi Leader-hankkeissa sisältyä tiiviimpänä hakemustekstiin, eikä se ole aina välttämätön erillisenä liitteenä. Rahoittaja pyytää useimmiten tarkemman viestintäsuunnitelman viimeistään ensimmäisen ohjausryhmän kokouksen yhteydessä — mutta hyvä viestinnällinen rakenne hakemuksessa on aina rahoittajalle merkki ammattimaisuudesta.

Jos kirjoitat ensimmäistä hankehakemustasi ja/tai et ole aiemmin työskennellyt hankkeiden parissa, viestintäsuunnitelman laatiminen voi tuntua hankalalta. Laadukas viestintäsuunnitelma kuitenkin vahvistaa hankehakemusta. Suunnitelman olisi hyvä vastata ainakin seuraaviin kysymyksiin:

1) Mitkä ovat hankkeen viestinnän tavoitteet ja pääviestit?

Urheiluseuralle tyypillisiä viestintätavoitteita ovat uusien harrastajien, seuratoimijoiden tai yhteistyökumppaneiden tavoittaminen, seuran tai joukkueiden brändin vahvistaminen ja tapahtumien yleisömäärän kasvattaminen. Lähes kaikissa hankkeissa viestintätavoitteeksi kannattaa lisäksi nostaa kehitettyjen toimintamallien jakaminen muille seuroille ja sidosryhmille — silloin hankkeen vaikutukset ulottuvat omaa organisaatiota laajemmalle.

2) Kenelle hanke viestii?

Hankkeen tavoite ohjaa viestinnän kohderyhmää: lasten ja nuorten liikunnan lisäämistä tavoitteleva hanke voi viestiä heidän perheilleen ja kouluilleen; maahanmuuttajien liikuntaharrastusta tukeva hanke voi viestiä kotouttamisesta vastaaville organisaatioille; liikkumisen ja urheilemisen olosuhteita parantava hanke voi viestiä koko maakunnalle tai laajemmin.

3) Miten ja missä hankkeesta viestitään?

Urheiluseurojen kannattaa hyödyntää hankeviestinnässä olemassa olevia kanavia, kuten seuran kotisivuja ja sosiaalista mediaa (esim. Facebook, YouTube, Instagram, TikTok ja LinkedIn). Isommissa hankkeissa kannattaa pyrkiä hyödyntämään myös lajiliittojen ja muiden keskeisten sidosryhmien viestintäkanavia sekä vähintäänkin paikallismediaa.

4) Miten EU:n näkyvyydestä huolehditaan asianmukaisesti?

EU:n näkyvyyden varmistaminen on suoraviivaista — seuraa rahoittajan ohjeita. Esimerkiksi rakennerahastojen viestintäohjeet ESR+-hankkeille löytyvät osoitteesta rakennerahastot.fi/viestinta. Käytännössä asianmukainen

näkyvyys tarkoittaa, että rahoittaja näkyy kaikessa hankeviestinnässä (verkkosivut, sometilien julkaisut, esitykset).

Eri rahoittajilla on omat tarkat ohjeet logoista, EU-tunnuksen käytöstä ja siitä, missä rahoituksesta on kerrottava. Alle on koottu Leader/maaseuturahaston ja Erasmus+ Sport -hankkeiden keskeisimmät pakolliset viestintävelvoitteet — kirjaa ne viestintäsuunnitelmaan jo hakemusvaiheessa.

Pakolliset viestintävelvoitteet

Leader / maaseuturahasto (kausi 2023–2027)

EU-tunnus näkyviin kaikkeen viestintämateriaaliin: EU-lippu + teksti ”Euroopan unionin osarahoittama”. Tunnus on oltava vähintään yhtä iso ja yhtä näkyvällä paikalla kuin omat ja muut logot.

Leader-logo suositellaan, jos rahoitus tulee Leader-ryhmän kautta. Käytä sitä yhdessä EU-tunnuksen kanssa esitteissä, opasteissa ja somejulkaisuissa.

Verkkosivuille ja sosiaaliseen mediaan riittää lyhyt kuvaus hankkeen tavoitteista ja maininta EU:n rahoitusosuudesta. Käytännössä jokaisessa hanketta koskevassa some-postauksessa kannattaa olla EU-lippu (kuvana tai tunnisteenä) ja maininta rahoittajasta.

Pysyvät opasteet/kyltit: investointihankkeissa (esim. lähiliikuntapaikat, monitoimisaunat, urheilukentät) on asennettava pysyvä opaste tai infotaulu, jossa näkyvät EU-tunnus, rahoittajainnointi ja hankkeen lyhyt kuvaus.

Tapahtumissa ja tilaisuuksissa: rahoittajan tunnus on oltava esillä esim. roll-upeissa, esitysdioissa ja painetuissa materiaaleissa. Mainitse rahoittaja myös puheenvuoroissa.

Seuraamus laiminlyönnistä: ohjelmakaudella 2023–2027 myönnettyyn tukeen voidaan tehdä 1–5 % vähennys, jos viestintävelvoitteita ei ole noudatettu. Tämä koskee myös pieniä hankkeita.

Ohjeet ja valmiit logot: maaseutu.fi → ”Kun olet saanut rahoitusta” → Viestintäohjeet 2023–27. Lataa sieltä myös oma Leader-ryhmäsi visuaalinen ilme.

Pakolliset viestintävelvoitteet

Erasmus+ Sport (small-scale & cooperation partnerships)

EU-tunnus + rahoituslause kaikessa viestintä-, tulosten levittämisen- (disseminointi-) ja markkinointimateriaalissa, mukaan lukien hanke-esitteet, julkaisut, video, some-grafiikat, tapahtumadiat ja kaikissa hankkeen rahoittamisvälineissä tai laitteissa. EU-tunnuksen vähimmäiskorkeus painotuotteissa on 1 cm.

Rahoituslauseen vakiomuoto: "Co-funded by the European Union" tai suomeksi "Euroopan unionin osarahoittama". Englanninkielistä versiota suositellaan kansainvälisissä tuotoksissa.

Tulosten levityssuunnitelma kuuluu jo hakemukseen: kuvaa, miten ja kenelle hankkeen tulokset jaetaan, mitä kanavia käytetään, mitkä ovat keskeiset kohderyhmät ja mitkä tuotokset (oppaat, mallit, koulutusmoduulit) ovat avoimesti saatavilla.

Erasmus+ Project Results Platform (EPRP, Erasmus+-ohjelman julkinen tulostulokirjasto): KA2-kumppanuushankkeissa (KA2 = Key Action 2, Erasmus+-ohjelman kumppanuushankelinja) (ml. small-scale ja cooperation partnerships) on rahoitus sopimukseen kirjattu velvoite ladata hankkeen lopputuotokset, kuvaus ja logo Project Results Platformille (<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects>). Käytä omaa EU Login -tiliä. Ilman tätä loppumaksatusta ei välttämättä makseta.

Hankkeen omat verkkosivut tai erillinen alasivu seuran sivuilla: kuvaus hankkeesta, kumppanit, tavoitteet, EU-tunnus ja rahoituslause. Sivuston pitää säilyä saatavilla vähintään hankkeen ajan, suositus 5 vuotta.

Avoimet tuotokset: Erasmus+ vaatii, että hankkeen tuottamat materiaalit (oppaat, koulutuspaketit, työkalut) ovat avoimesti saatavilla — käytännössä CC BY -lisenssillä (Creative Commons — sallii käytön, kun alkuperäinen tekijä mainitaan) — jotta muut seurat ja organisaatiot voivat hyödyntää niitä.

Suomalainen yhteyshenkilö: Erasmus+ Sport -kysymyksissä Opetushallitus / OPH (kansallinen toimisto) auttaa hankeviestinnässä ja tulosten levittämiseen liittyvissä ohjeissa. Kysy heiltä apua jo suunnitteluvaiheessa.

Lisäksi viestintäsuunnitelmassa kannattaa kuvata: rahoittajan omien viestintäkanavien (esim. leadersuomi.fi, oph.fi, rakennerahastot.fi) hyödyntäminen, viestinnän aikataulut ja vastuuhenkilöt (vähintään karkealla tasolla) sekä viestinnän seurannan mittarit (esim. tavoitettujen henkilöiden määrä, mediaosumien lukumäärä, julkaisukerrat per kanava).

Käytännön vinkki: kirjaa hakemukseen erikseen, missä kanavissa EU-tunnus näkyy (esim. ”hankkeen kotisivut, jokainen some-julkaisu, kaksi pysyvää opastetta”) ja kuka vastaa siitä, että velvoite täyttyy. Tämä on rahoittajalle merkki ammattimaisuudesta ja säästää loppuraportoinnissa monta tuntia työtä.

Muista ainakin nämä:

Viestintä ei ole vain loppuraportointia. Kerro hankkeesta alusta asti, käytä EU-tunnuksia oikein ja dokumentoi julkaisut, tapahtumat ja näkyvyys raportointia varten.

Esimerkki

Hiiliviisas Jukola — massatapahtuman viestintä

Hanketyyppi: Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) -ryhmähanke (rahoittaja Uudenmaan liitto) · Ryhmähanketunnus R-00009, osahankkeet A80146 (Posintra Oy), A80147 (Aalto-korkeakoulusäätiö sr) ja A80148 (Orienteringsklubben Trian rf) · Budjetti 612 854 € · Julkinen rahoitus 428 998 € · Hankeaika 1.6.2022–31.12.2023

Mitä: Hankkeessa kehitettiin ja pilotoitiin pienen hiilijalanjäljen massatapahtuman toiminta- ja oppimismalli yhteistyössä tapahtumatuotannon yritysten kanssa. Malli konkretisoitiin Porvoon Jukolan viestissä 17.–18.6.2023. Jukolaan odotettiin noin 50 000 osallistujaa ja vierasta.

Mitä opitaan (tyypilliset elementit ison massatapahtumahankkeen viestintäsuunnitelmassa):

- Viestinnän kohderyhmät kannattaa tunnistaa selkeästi: osallistujat (suunnistajat ja heidän yleisönsä), tapahtumatuotannon kumppaniyritykset, isäntäkaupunki ja alueen asukkaat sekä muut massatapahtumien järjestäjät, joille hyvät käytännöt levitetään.
- EU-rahoituksen näkyvyys tulee suunnitella alusta asti: EU-tunnus ja rahoittajan visuaalinen ilme (rakennerahastoissa Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman ilme) viestintämateriaaleihin, banderolleihin, näyttötauluihin ja verkkonostoihin.
- Viestinnän tulokset mitataan: kohderyhmäkysely (esim. tietoisuus hankkeen teemasta) ennen ja jälkeen, kumppaneiden lukumäärä sekä mediaosumien määrä ja sävy.
- Isossa hankkeessa viestintä on oma työpaketkinsa, jolle varataan vastuuhenkilö ja budjettia.

Lähde: 2021–2023 hankerekisteri (osahankkeet A80146/A80147/A80148, ryhmähanke R-00009).

Rinnakkain

Kuntoporraskisa — valtakunnallinen Leader-kampanjaformaatti

Mitä: Leader-ryhmien yhteinen valtakunnallinen liikuntakampanjaformaatti, jossa paikalliset Leader-ryhmät haastavat kunta- ja kyläyhteisöjä liikkumaan portaita pitkin omalla alueellaan.

Tyypilliset viestinnän erityispiirteet kampanjaformaattissa:

- Yhteinen brändi ja kampanjasivusto, jota kaikki osallistuvat Leader-ryhmät voivat hyödyntää.
- Paikallinen Leader-ryhmä yhdistää valtakunnallisen yhteisilmeen omaan paikalliseen osallistujakuvaansa.
- Somessa jaetut portaat-kuvat tekevät kampanjasta helposti jaettavan.

Mitä opitaan: Pieni paikallinen toimija voi hyötyä valtakunnallisesta viestintäkoneistosta, kun saman rahoittajan ryhmät rakentavat yhteiskampanjan. Kannattaa kysyä omalta Leader-ryhmältä meneillään olevia valtakunnallisia kampanjoita — niihin liittyminen tuo näkyvyyttä murto-osalla omasta viestintäbudjetista.

Lähde: Leader Suomi -verkoston (leadersuomi.fi) valtakunnalliset kampanjat.

3.6 Toiminnan jatkuvuus ja ylläpito

Hankesuunnitelmassa on osoitettava, miten hankkeessa kehitetty toiminta tai investointi hyödyttää kohderyhmiä myös päättymisen jälkeen. Kehittämishankkeissa tämä tarkoittaa realistista ja uskottavaa suunnitelmaa toiminnan jatkuvuudelle. Investointihankkeissa on kerrottava, miten esimerkiksi uutta liikuntatilaa ylläpidetään tulevaisuudessa.

Toiminnan jatkuvuuden osalta hankesuunnitelman tulisi vastata ainakin seuraaviin kysymyksiin:

1) Miten toiminta jatkuu hankkeen päättymisen jälkeen?

Kuvaa, millä tavoin hankkeessa kehitettyjä palveluja, koulutuksia tai investointeja hyödynnetään jatkossa. Esimerkiksi koulutukset voi sisällyttää seuran vuosiohjelmaan, ja investoinnit (kuten uudet harjoitusvälineet) voi integroida normaaliin harjoitustoimintaan kaikissa ikäluokissa ja tarvittaessa useissa lajeissa.

2) Kuka on vastuussa toiminnan jatkuvuudesta hankkeen päättymisen jälkeen?

On tärkeää nimetä vastuuhenkilöt tai tahot, jotka huolehtivat hankkeen toiminnan tai siinä toteutuneiden investointien ylläpidosta ja jatkuvuudesta. Tämä voi olla esimerkiksi seuran hallitus, toiminnanjohtaja, valmennuspäällikkö, työryhmä tai kunnan liikunta- tai tilapalvelut.

3) Kuka tai mikä rahoittaa toiminnan jatkoa tai ylläpitoa?

Ideaalitilanteessa toiminnan jatkuvuus ei ole riippuvainen ulkopuolisista rahoittajista, vaan seuran omat tulovirrat, jäsenmaksut tai yhteistyökumppanit kattavat kustannukset. Jos ulkopuolista tukea tarvitaan, on hyvä kuvata mahdolliset rahoituslähteet ja suunnitelma niiden hankkimiseksi.

4) Miltä toiminta näyttää yhden, kolmen ja viiden vuoden kuluttua hankkeen päättymisestä?

Pitkän aikavälin suunnitelma havainnollistaa, miten hankkeen vaikutukset säilyvät ja kehittyvät ajan myötä. Tämä voi sisältää esimerkiksi uusien toimintamallien vakiinnuttamisen, sidosryhmäyhteistyön laajentamisen tai tulosten laajemman hyödyntämisen muissa seuroissa.

Vastaamalla näihin kysymyksiin arvioitsija saa selkeän kuvan hankkeen pitkäaikaisista vaikutuksista. Tämä lisää hakemuksen uskottavuutta ja osoittaa, että organisaatio ajattelee hanketta osana pidemmän aikavälin strategiaansa.

Esimerkki

Vuorelan Kunto r.y. — Vuoku-monitoimisaunarakennus

Hanketyyppi: Yleishyödyllinen investointihanke (Leader / Kehittämisyhdistys Kalakukko ry) · Budjetti 240 000 € · Julkinen rahoitus 180 000 € (tukiprosentti 75 %) · Hankeaika 31.5.2021–25.8.2023

Mitä (hankerekisterin julkisesta kuvauksesta): Monitoimisaunarakennus Siilinjärven kunnalta vuokratulle Simpan tontille kaikkien alueen asukkaiden, kylien, järjestöjen, yhteisöjen ja yritysten käyttöön. Hankkeen yhdeksi tavoitteeksi on kirjattu, että käyttäjien käyttö- ja vuokratuotot kattavat vuotuiset käyttö-, ylläpito- ja rahoituskulut.

Mitä opitaan (tyypilliset elementit investointihankkeen jatkuvuussuunnitelmassa):

- Tulolähteiden auki kirjoittaminen — kehen kohdistuvia tulovirtoja investointi tuottaa (esim. jäsenkäyttö, ulkopuoliset vuokraukset, pienimuotoinen tapahtumatoiminta) ja millä laskennalliset käyttö-, ylläpito- ja rahoituskulut katetaan.
- Riskien ja niiden hallintatoimien etukäteinen kuvaus on tyypillistä: kysynnän riittävyys (hinnoittelu ja markkinointi), huoltotarpeen ennakointi (huoltosuunnitelma, talkoorinki) ja tontti- tai tilasopimuksen pitkäaikaisuus.
- Jatkuvuussuunnitelma on oma lukunsa hakemuksessa — rahoittaja kysyy lähes poikkeuksetta, miten toiminta jatkuu hankkeen päätyttyä.

Lähde: 2021–2023 hankerekisteri (hanke 170039, Kehittämisyhdistys Kalakukko ry / Leader). Yllä kuvatut jatkuvuussuunnitelman tyypilliset elementit ovat yleisluonteinen kuvaus investointihankkeiden jatkuvuussuunnittelusta, eivät kuvaus Vuoku-hankkeen oman hakemuksen tarkasta sisällöstä.

3.7 Kestävä kehitys ja ilmastovaikutukset

Kestävä kehitys tarkoittaa käytännön vastuullisuutta — toimintaa, joka turvaa hyvät elämisen edellytykset myös tuleville sukupolville. Se jaetaan ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen.

Ekologinen kestävyys tarkoittaa luonnon monimuotoisuuden vaalimista ja toiminnan sopeuttamista luonnonvarojen rajoihin. Liikunta- ja urheiluhankkeissa tämä näkyy esim. investointien energiatehokkuutena, tapahtumien materiaalien kierrätyksenä ja turhien matkojen välttämisenä.

Sosiaalinen kestävyys tarkoittaa tasavertaisten mahdollisuuksien turvaamista, hyvinvoinnin edistämistä ja osallisuuden vahvistamista. Liikunta- ja urheiluhankkeissa tämä voi tarkoittaa esimerkiksi nuorten, iäkkäiden, työttömien tai maahanmuuttajien osallistamisen edistämistä, syrjäytymisen ehkäisemistä, työ- ja elinympäristön turvallisuuden ja viihtyisyyden parantamista sekä vapaaehtoistoiminnan tukemista.

Taloudellinen kestävyys tarkoittaa tasapainoista ja vastuullista resurssien käyttöä ilman velkaantumisen ja luonnonvarojen ylikulutuksen riskiä. Urheilu- ja liikuntahankkeissa se voi näkyä esimerkiksi hankintojen ja investointien tehokkuutena, kiertotalouden periaatteiden huomioimisena seurain toiminnassa ja pitkän aikavälin ylläpitosuunnitelmien laatimisena.

Erasmus+-ohjelmat tukevat kestävän kehityksen periaatteita: kestävä kasvu, sosiaalinen koheesio, työllisyys, innovaatiot ja ympäristövastuullinen kansainvälisyys. Käytännön keinoja: ulkomaanjaksojen hiilijalanjäljen pienentäminen, ympäristöystävälliset matkustusmuodot, virtuaalinen yhteistyö ja osallistujien ympäristötietoisuuden lisääminen. Hanketoiminnan vastuullisuus on myös Leader-rahoituksen myöntämisen edellytys.

Kestävän kehityksen näkökulmia ei tarvitse väkisin liittää liikuntahankkeeseen. Rahoittajat eivät edellytä tarkkoja ilmastovaikutusarvioita, ellei seuratoiminnan hiilijalanjälki ole hankkeen ytimessä. Tärkeintä on, että hakemuksessa huomioidaan realistiset arkitoimet: turhien matkojen välttäminen, investointien pitkäikäisyys ja kierrätys. Näin hanke edistää kestävyttä luontevasti ja uskottavasti.

Huom. Hiiliviisas Jukolan yleiskuvaus on luvussa 3.5. Alla sama hanke tarkastellaan kestävän kehityksen näkökulmasta – eri painotuksin kuin viestintäluvussa.

Esimerkki

Hiiliviisas Jukola (kestävän kehityksen linssistä)

Hanketyyppi: EAKR-ryhmähanke (rahoittaja Uudenmaan liitto), kolme osahanketta · Budjetti 612 854 € (julkinen rahoitus 428 998 €) · Toteutusaika 1.6.2022–31.12.2023

Hankkeen kestävän kehityksen ydintavoitteet (hankerekisterin kuvauksesta):

- Kehittää ja pilotoida mahdollisimman pienen hiilijalanjäljen massatapah-tuman toiminta- ja oppimismalli.
- Analysoida Porvoon Jukolan arvioitu hiilijalanjälki.
- Määrittää, miten Porvoon Jukola järjestetään mahdollisimman hiilineut-raalisti — sis. mahdollisten uusien kompensatiomallien tarkastelu.
- Kehittää tapahtumatuotantoon osallistuvien yritysten liiketoimintaa hiili-neutraalimmaksi ja kasvattaa yritysten oppimista aiheen tiimoilta.
- Tutkia Porvoon kaupungin ja yritysten välistä ilmastokumppanuusmallia.

Mitä opitaan (myös pienemmille hankkeille):

- Kestävän kehityksen tavoitteet eivät tarvitse kattaa koko hanketta — voi valita muutaman keskeisen osa-alueen, jossa vaikutus on suurin.
- Hiilijalanjäljen arvio voi olla karkea, kunhan laskentaperiaate on kirjoitettu auki.
- Tavoitteet kannattaa sitoa mitattaviin vaikutuksiin (esim. ”kuljetuspäästöt –30 % yhteiskuljetuksilla ja etäosallistumisella”).
- Yhteistyö yritysten ja kaupungin kanssa laajentaa vaikuttavuutta hank-keen ulkopuolelle.

Lähde: 2021–2023 hankerekisteri (osahankkeet A80146/A80147/A80148, ryhmähanke R-00009).

3.8 Toteuttajien osaaminen ja pätevyys

Rahoittajat haluavat jo hakemusvaiheessa varmistua, että organisaatiossa on riittävästi osaamista hankkeen uskottavaan toteuttamiseen. Arviointi keskittyy siihen, onko hakijalla edellytykset viedä toiminta läpi aikataulussa, hallita budjettia ja täyttää raportointivelvoitteet.

Kuvaa hakemuksessa selkeästi, ketkä vastaavat hankkeen toteutuksesta ja millaista osaamista heillä on. Relevanttia voi olla esim. projektinhallinta, talous- ja hallinto-osaaminen, viestintä, kohderyhmän tuntemus, substanssiosaaminen (lasten ja nuorten liikunta, soveltava liikunta, valmennus) tai kansainvälinen yhteistyökokemus. Myös aikaisempi pienimuotoisempi hanketoiminta vahvistaa uskottavuutta.

Pienemmissä seuroissa on tavallista, ettei kaikkea osaamista löydy talon sisältä. Tämä ei estä rahoituksen saamista, kunhan asia on tunnistettu ja siihen on realistinen ratkaisu — esim. hankekoordinaattorin rekrytointi, vastuunjako vapaaehtoisten ja hallituksen kesken tai ostopalvelut (taloushallinto, viestintä, asiantuntijatyö). Keskeistä on osoittaa, että osaamispuutteet eivät vaaranna toteutusta.

Koulutushankkeissa kouluttajien osaaminen on erityisen tärkeää: liitä hakemukseen lyhyt esittely keskeisistä kouluttajista — substanssiosaaminen, pedagoginen kokemus ja aiemmat koulutusreferenssit. Ulkopuolisten kouluttajien kohdalla hankesuunnitelmaan kirjataan, millä kriteereillä heidät valitaan.

Hyvässä hankehakemuksessa toteuttajien roolit ja vastuut on määritelty selkeästi. On kuvattu, kuka vastaa hankkeen kokonaisuudesta, kuka taloudesta ja raportoinnista, kuka viestinnästä ja kuka käytännön toiminnasta. Tämä lisää rahoittajan luottamusta siihen, että hanke on hallinnassa eikä perustu yksittäisen henkilön varaan.

Lisäksi hakemuksessa on eduksi tuoda esiin, miten hankkeen toteutus vahvistaa organisaation osaamista myös pitkällä aikavälillä. Jos hankkeen aikana syntyy uutta osaamista, toimintamalleja tai verkostoja, tämä tukee samalla hankkeen vaikuttavuutta ja toiminnan jatkuvuutta.

Esimerkki

SCORE — Strengthening Coaching with the Objective to Raise Equality

Hanketyyppi: Erasmus+ Sport Collaborative Partnership · Budjetti 255 533 € · Kesto 24 kk (2015–2016) · Good Practice -leima Euroopan komissiolta · 13 kumppania 10 maasta

Koordinoija: ENGSO (Ruotsi). Vastuu: kokonaiskoordinointi, kansalliset koulutukset, projektinhallinta.

Suomen kumppani: Suomen Valmentajat ry. Vastuu: mentoroinnin kehittäminen ja toteutus.

Sari Tuunainen, Suomen Valmentajat ry: "SCORE was an excellent, concrete project with practical actions. We could see the instant impact, and I'm curious to follow the large-scale impact, when the mentors develop their mentoring systems and the sport organisations use the toolkit in their equality work."

Muut kumppanit ja vastualueet (esimerkkejä):

- Sport Coach UK / The National Coaching Foundation (UK) — työkalupakin (toolkit) sisällön tuottaminen.
- ICCE (International Council for Coaching Excellence, UK) — kestävyys (sustainability).
- EOSE (European Observatoire of Sport and Employment, FR) — hankkeen arviointi (evaluation).
- Kansalliset urheilukatto- ja valmennusjärjestöt partnerimaista — kansallinen toimeenpano ja pilotointi: Hrvatski Olimpijski Odbor (HR), Cyprus Sport Organisation (CY), Deutscher Olympischer Sportbund / DOSB (DE), Lietuvos sporto federacijų sąjunga (LT), Confederação do Desporto de Portugal (PT), Sveriges Riksidrottsförbund (SE), Univerza v Ljubljani (SI), Sport et Citoyenneté 3S (FR).

Mitä opitaan pienempäänkin konsortiohankkeeseen:

- Jokaisella kumppanilla yksi vastuualue, jonka hän osaa parhaiten. Päällekkäisyydet heikentävät tehokkuutta.
- Koordinaattorin rooli on oma roolinsa — ei ”koordinaattori tekee yksin kaiken”.
- Osaamisen jako kirjoitetaan hakemukseen auki: kuka tekee, mitä, miksi juuri he ovat oikea valinta.
- Good Practice -leiman saavat hankkeet, joissa tulokset ovat selkeästi osoitettavissa ja tuotokset muiden hyödynnettävissä.
- Sama periaate pienemmässä kumppanuushankkeessa: 3 kumppania, 3 selkeää vastuualuetta.

Lähde: Erasmus+ Project Results Platform, project 557117-EPP-1-2014-1-FR-SPO-SCP — Fact Sheet ja Project Card.

3.9 Budjetointi

Budjetti on hakemuksen talouden käsikirja. Se kertoo rahoittajalle, mihin rahaa käytetään, milloin sitä tarvitaan ja miten kustannukset syntyvät. Hyvin rakennettu budjetti osoittaa, että seura on ajatellut asiaa loppuun asti.

Kaksi eri logiikkaa: toteutuneet kustannukset vs. yksikkökustannukset

Ennen budjetin laatimista tarkista, millaista kustannusmallia rahoittaja käyttää.

Erasmus+ Sport -rahoituksessa käytetään useimmiten yksikkökustannuksia (unit costs) tai kertakorvausta (lump sum): saat kiinteän summan esim. kumppanuushankkeesta, osallistujapäivästä tai matkasta ilman, että jokaisesta ostoksesta tarvitsee toimittaa kuittia. Raportointi perustuu toteutuksen näyttämiseen (osallistujaluettelot, tuotokset).

Erasmus+ Sport -rahoitukselle on myös ominaista, että 70-80 % myönnetystä tuesta maksetaan ennakkona ennen hankkeen alkua ja loput 30 % loppuraportin hyväksymisen jälkeen. Tämä helpottaa kassavalmiutta verrattuna Leader-rahoitukseen.

Erasmus+ Sport -hankkeissa kertakorvausmalli (lump sum) on pääasiallinen malli kumppanuus- ja tapahtumahankkeissa: hakija valitsee ennalta määritetyn summan (esim. 30 000 € / 60 000 € / 120 000 € / 250 000 € / 400 000 €) eikä yksittäisistä kustannuksista vaadita kuitteja, kunhan toteutus näytetään raportissa. Liikkuvuushankkeissa käytetään yksikkökustannuksia (unit costs) per matka, osallistujapäivä- ja hallinnointitukimaksut.

Leader- ja maaseuturahasto-hankkeissa (kausi 2023–2027) voi useimmiten valita yksinkertaistetun kustannusmallin. Tyypillinen malli on ”40 % flat rate”: hyväksyttävät kustannukset koostuvat henkilöstökuluista ja niihin lisätään 40 % kerroin, joka kattaa kaikki muut välilliset kulut (matkat, vuokrat, hallinto, viestintä, ostopalvelut, toimisto- ja yleiskulut). Joissakin rahoituksissa flat-rate -prosentti on pienempi ja ostopalvelut, hankinnat ja investoinnit raportoidaan toteutuneiden kustannusten mukaan. Eli ohjelmakaudella on käytössä myös pienempiä kerroinmalleja, kuten 7 % yleiskustannuskerroin tai 15–25 % välillisille kuluille rahoittajan ja hanketyypin mukaan. Joissakin pienemmissä kertakorvaushankkeissa käytetään myös toteutuneiden kustannusten kustannusmallia, siellä toteutuneet tulokset ratkaisevat lopullisesti saatavan rahoituksen.

Budjetin keskeiset kustannuslajit (tämä pohja toimii ainakin ns. sisäisen budjetin pohjana huolimatta hakemukseen kirjattavasta budjetista)

- Henkilöstökulut: palkat, palkkiot, sivukulut. Yleensä suurin yksittäinen erä kehittämishankkeissa. Maaseuturahaston hakemuksessa palkat ilmoitetaan tyypillisesti ilman sivukuluja ja lomarahoja, jos hakulomakkeessa on erillinen rivi ”Palkkojen laskennallinen osuus” (laskennallinen prosentti, esim. n. 30 % palkasta).
- Ostopalvelut: taloushallinto, viestintä, kouluttajapalvelut, suunnittelu, tekniset asiantuntijat.
- Matka- ja majoituskulut: kotimaan ja ulkomaan matkat, majoitus, päivärahat. Huom: jos käytät 40 % flat ratea, hankehenkilöstön matkat ja majoituskulut sisältyvät useimmiten flat rate -laskennallisiin yleiskustannuksiin eikä niitä eritellä erikseen.
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat: välineet, materiaalit, vähäarvoiset hankinnat.
- Vuokrat: tilat, laitteet.
- Investoinnit: rakennushankkeet, kalustohankinnat (yli rahoittajan määrittämän alarajan).
- Viestintä- ja markkinointikulut: painotuotteet, verkkosivujen kehitys, mainonta, uutiskirjetyökalut (esim. Mailchimp, MailerLite), graafiset työkalut (esim. Canva).
- Muut kustannukset: esim. vakuutukset, osallistumismaksut.

Tarkista oman hankkeesi malli aina hakuoppaasta tai rahoittajan neuvontapalvelusta. Maaseuturahaston ohjelmakauden 2023–2027 hanketukiohjeet ovat Ruokaviraston sivulla (ruokavirasto.fi/hanketuet) ja maaseutu.fi-sivustolla.

Oma- ja muu rahoitus

Leader-hankkeissa tukiprosentti on hanketyypistä riippuen 20–100 %. Yleishyödyllisiin kehittämishankkeisiin voi saada jopa 100 %, mutta yleishyödyllisissä investointihankkeissa omarahoitusta tarvitaan tyypillisesti 10–50 %. Erasmus+ Sport -ohjelmassa omarahoitusta ei lähtökohtaisesti vaadita, mutta on hyvä varautua myös oman rahan käyttöön. EU-hanketta ei voi rahoittaa samanaikaisesti toisella EU-rahoituksella (kaksoisrahoitus on kielletty).

Omarahoitus voi koostua:

- rahallisesta omarahoituksesta (seuran kassasta, jäsenmaksuista, keräyksistä)
- kuntien, säätiöiden tai muiden yhteistyökumppaneiden rahoituksesta
- talkootyöstä, jos rahoittaja hyväksyy sen osaksi omarahoitusta (Leader-rahoituksessa tämä on mahdollista, tarkista Ruokaviraston tai Leader-ryhmäsi ohjeistus korvaustasoista).

Vinkkejä uskottavan budjetin rakentamiseen

- Osoita kustannusten kohtuullisuus. Tee hintavertailu (vähintään 2–3 toimittajaa) hankesuunnitteluvaiheessa ja perustele hankinnan keskihinta hakemukseen. Investointihankkeissa rahoittaja voi edellyttää virallista kilpailutusta.
- Pyri realistisuuteen. Ali- ja ylimitoitus syövät molemmat uskottavuutta. Jos rekrytoit hankekoordinaattorin osa-aikaisesti, kerro mistä työtehtävistä hänen hanketuntinsa koostuvat.
- Perustele isot erät. Jos hankinta on yli muutaman tuhannen euron, selosta lyhyesti mihin tarkoitukseen ja minkälaista tavaraa ostetaan.
- Käytä tarvittaessa hintatarjouksia.
- Huomioi ALV. Tarkista, voiko seuranne vähentää arvonlisäveroa. Jos voi, budjetti esitetään arvonlisäverottomana; jos ei, arvonlisävero on hyväksyttävä kustannus.
- Ajoita kulut realistisesti. Kuukausitason budjettijana (cash flow) auttaa sinua ennakoimaan, milloin tarvitset rahaa.
- Jätä pieni pelivara yllätyksiin mitoittamalla yksittäiset erät hieman väljiksi.

Usein toistuvat virheet budjetoinnissa

- Henkilöstökuluja ei ole arvioitu kokonaiskustannuksena (palkka + sivukulut + lomakorvaus $\approx 1,3 \times$ bruttopalkka).
- Omarahoituksen lähde on epäselvä tai perustuu ehdollisiin oletuksiin.
- Rivi "Aineet, tarvikkeet ja tavarat" on kuin ostoslista ilman hintaperusteita.
- Viestinnälle ei ole varattu lainkaan budjettia, vaikka se on pakollinen osa hanketta.

- Investointibudjetissa ei ole huomioitu asennus- tai kuljetuskuluja, takuita tai käyttöönottokoulutuksia.
- Erasmus+ Sport -hakemuksessa kertakorvausmallia (lump sum) ei ole perusteltu riittävän tarkasti – vaikka kuitteja ei vaadita, työmäärän ja kustannusten perustelut on silti esitettävä suhteessa kunkin työpaketin (WP) tuotoksiin.

Kolme eri kokoluokan budjettiesimerkkiä

Seuraavat esimerkit havainnollistavat, miltä budjetti voi näyttää eri rahoitustyypeissä. S-kiekon ja Kooveen hankkeet esiteltiin laajemmin luvuissa 3.2 ja 3.1; tässä osin samoja hankkeita tarkastellaan budjetoinnin näkökulmasta.

Esimerkki

Pieni Leader-investointi — Tornion Kennelkerho ry, agilityesteet

Kokonaisbudjetti: 13 495 € · Julkinen rahoitus 8 097 € · Tukiprosentti 60 % · Omarahoitus 5 398 €

- **Hanketyyppi:** yleishyödyllinen investointihanke (Leader / Outokaira Tuottamhan ry).
- Pääkustannus: uusien lajisääntöjen mukaisten agilityesteiden hankinta.
- Omarahoituksen lähde on tyypillisesti yhdistyksen oma kassa, jäsenmaksutulot tai talkootyö (Leader-rahoituksessa talkootyö voi olla osa omarahoitusta — tarkat korvaustasot Ruokaviraston ohjeessa).

Mitä opitaan:

Pienikin seura pystyy tekemään onnistuneen Leader-investointihakemuksen alle 15 000 euron budjetilla. Tyypillinen ”ensimmäinen hankehakemus” -kokoluokka, jossa kustannusrakenne on yksinkertainen ja omarahoitus maltillinen.

Lähde: 2021–2023 hankerekisteri (hanke 192272, Outokaira Tuottamhan ry / Leader).

Esimerkki

Keskikokoinen Leader-kehittämishanke — S-kiekko juniorit ry, Monilajisuushanke (vrt. luku 3.2)

Kokonaisbudjetti: 44 080 € · Julkinen rahoitus 38 345 € · Tukiprosentti ~87 %
· Omarahoitus 5 735 € · Hankeaika 2021–2023

- **Hanketyyppi:** yleishyödyllinen kehittämishanke (Leader / Liiveri ry).
- Tyypilliset kustannuslajit kehittämishankkeessa: henkilöstökulut (esim. osa-aikaisen koordinaattorin palkka), ostopalvelut (kouluttajat, taloushallinto), tapahtumien välineet, viestintä.
- Omarahoituksen tyypillisiä lähteitä ovat seuran oma kassa, jäsenmaksutulot ja kuntien tai yhteistyökumppaneiden avustukset.

Mitä opitaan:

Kehittämishankkeissa suurin kuluerä on yleensä henkilöstö. Tukiprosentti on investointihankkeita korkeampi (tässä ~87 %), mutta omarahoitusta tarvitaan silti.

Lähde: 2021–2023 hankerekisteri (hanke 171170, Kehittämisyhdistys Liiveri ry / Leader). Edellä esitetyt kustannuslajit ja omarahoituksen lähteet ovat yleisluonteinen kuvaus kehittämishankkeiden tyypillisistä rakenteista.

Esimerkki

Erasmus+ Sport -pienimuotoinen kumppanuushanke — Koovee salibandy (vrt. luku 3.1)

Kokonaisavustus: 60 000 € · Kesto 18 kk · Kumppanit 3 eri maasta (Suomi–Latvia–Saksa)

- Koordinaattorille (Kooveelle) 30 000 €, kumppaneille 15 000 € / maa.
- Maksurytmi: 70 % ennakkona hankkeen alkaessa, 30 % loppuraportin hyväksymisen jälkeen.

Mitä opitaan (Erasmus+ Sport -rahoituksen tyypilliset piirteet):

- Kertakorvausmalli (lump sum): kuitteja ei tarvitse toimittaa, mutta työ- määrä ja tulosten toteutuminen on osoitettava raportoinnissa.
- Kaksoisrahoituksen kieltö: samaa toimenpidettä ei voi rahoittaa samanaikaisesti muulla EU-rahoituksella.
- Kiinteä ennakkomaksu helpottaa pienenkin toimijan kassavalmiutta, mutta raportointi painottuu tulosten dokumentointiin (osallistujaluettelot, tuotokset) eikä yksittäisten kustannusten erittelyyn.

Lähde: Juuso Laamasen esitys "Case Koovee salibandy ja Erasmus+ Sport -rahoitus", EU Sport -hankeinfo 20.1.2026.

Budjettitaulukon pohja (toteutuneet kustannukset -malli)

Kustannuslajien erittely voi olla välttämätön osa Leader- ja maaseutu-rahastohakemusta. Alla yksinkertainen pohja, jota voi mukauttaa oman hankkeen tarpeisiin. Tällaista pohjaa voi hyödyntää myös Erasmus+ Sport -hankkeen sisäisen budjetin rakentamiseen, vaikka rahoittaja ei sellaista edellytäkään.

Kustannuslaji	Peruste / arvio	Summa (€)	Rahoituslähde
Henkilöstökulut	Hankekoordinaattori 40 %, 12 kk (3 200 €/kk × 1,3 × 12 × 0,4)	~20 000	EU-rahoitus + omarahoitus
Ostopalvelut	Kouluttajapalvelut (6 × 800 €), taloushallinto (1500€)	6 300	EU-rahoitus
Matkakulut	Kotimaan matkat, tapahtumat	1 500	EU-rahoitus
Aineet, tarvikkeet	Tutustumistapahtumien välineet, materiaalit	3 500	EU-rahoitus + omarahoitus
Viestintä	Somepäivitykset, esite, nettisivut	2 000	EU-rahoitus
Muut	Osallistumismaksut, vakuutukset	500	Omarahoitus
Yhteensä		~33 800	

Tämä on havainnollistava esimerkki. Oman hankkeen kustannusrakenne riippuu koosta, luonteesta ja rahoittajan vaatimuksista.

Muista ainakin nämä:

Tarkista rahoittajan kustannusmalli, laske omarahoitus realistisesti, huomioi kassavirta ja varmista, että budjetti vastaa hankkeen toimenpiteitä.

3.10 Kumppanit ja yhteishankkeet

Hankekumppaneiden kartoittaminen kannattaa aloittaa hyvissä ajoin — vähintään 2–3 kk ennen hakemuksen jättämistä. Kumppaneiden sitouttaminen vie aikaa, etenkin jos kyseessä on yhteishanke (jaettu rahoitus, yhteinen budjetti tai tuensiirto). Hyvin valittu kumppani tuo hankkeeseen sellaista osaamista tai resursseja, jota yksin hakijalla ei ole.

Yhteishankkeissa sovittavat asiat. Sopikaa työnjako (kuka vastaa mistäkin työpaketista), mahdolliset omat budjetit kullekin kumppanille, tuensiirron mekanismi (ja sen sallittu malli kullakin rahoittajalla) sekä aiesopimukset, jotka liitetään hakemukseen kumppaneiden sitoutumisen osoitukseksi.

Yksityisrahoitus omarahoituksen osana. Kuntien, yritysten tai säätiöiden rahoitusosuus omarahoitukseen kannattaa neuvotella varhaisessa vaiheessa. Erityisesti kuntien rahoituspäätökset voivat vaatia luottamuselimen (lautakunta, kunnanhallitus) päätöksen, joka kestää useita kuukausia. Yritysyhteistyössä sovitaan kirjallisesti, mitä yritys saa vastineeksi (näkyvyys, kohdennettu yhteistyö, tutkimustulokset) — mutta yritys ei voi olla EU-rahoituksen ”piilo-osuuden” saaja vaan maksaa nimenomaan sopimusperusteisesti omasta osuudestaan.

EU-EUROT
liikunnalle
ja urheilulle?

**4 Yhteenveto ja
neuvontapalvelut**

Tämän oppaan tarkoituksena on ollut tukea konkreettisesti ensimmäistä EU-hanketta hakevia liikunta- ja urheilutoimijoita – erityisesti urheiluseuroja – hankehakemuksen kirjoittamisen aloittamisessa. Toivomme, että opas on auttanut hahmottamaan hankesuunnittelun keskeiset vaiheet ja hyvän hakemuksen tunnusmerkit, ja olette nyt valmiita käynnistämään oman hanketyönne suunnittelun.

Hankesuunnittelun ja hakuprosessin eri vaiheisiin on tarjolla tukea ja neuvontaa myös oppaan käytön jälkeen. Liikunnan aluejärjestöt, Leader-ryhmien ja Elinvoimakeskusten asiantuntijat sekä Opetushallituksen Erasmus+-asiantuntijat tarjoavat neuvontaa ja ohjausta koko hankematkan ajan.

Liikunnan aluejärjestöjen verkkosivuilta löytyy ajantasaista tietoa EU-hankemahdollisuuksista. Aluejärjestöt myös suunnittelevat ja toteuttavat maksuttoman koulutuskokonaisuuden, joka käy läpi tämän oppaan vaiheet – organisaation valmiuden arvioinnista budjetointiin ja raportointiin. Koulutus käynnistyy syksyllä 2026. Erilaisia tukimateriaaleja ja hankekoosteita löydät nettisivuilta: liikunnanaluejarjestot.fi/hanketoiminta/eu.

Opetushallituksen verkkosivuilta löytyy ajankohtaista tietoa Erasmus+ Sport -ohjelman mahdollisuuksista ja rahoitetuista hankkeista. Erasmus+ Sport -yhteyspiste tarjoaa tukea hankkeen suunnitteluun ja hakemiseen sekä järjestää tilaisuuksia hakuprosessin eri vaiheisiin. Lue lisää: oph.fi/erasmus-liikunnalle-ja-urheilulle.

Oman alueen Leader-ryhmää ja kehittämisstrategioita koskevaa tietoa löytyy Leader Suomi -verkostolta: leadersuomi.fi. Paikallisen Leader-ryhmän asiantuntijat tukevat hakemusta ja hakuprosessia. Lisätietoja maaseuturahastorahoituksesta: maaseutu.fi.

Tsemppiä hankesuunnitelmanne kirjoittamiseen!

Joku ne EU-rahast hakee ja saa – miksi ei liikuntaväki!

5 Tietolähteet ja ajantasaisuus

Tämän oppaan tiedot pohjautuvat seuraaviin virallisiin ja asiantuntijalähteisiin. EU-rahoitusohjelmien summat, hakuakataulut ja ehdot päivittyvät vuosittain – ennen hankehakemuksen laatimista tarkista aina ajantasaiset tiedot suoraan lähteestä.

- **Erasmus+ Programme Guide** – Komission vuosittain julkaisema virallinen hakuopas – kaikkien Erasmus+ -rahoitusmuotojen summat, hakijaryhmät, arviointikriteerit ja ehdot. Ks. <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/erasmus-programme-guide>
- **EU Funding & Tenders Portal** – Komission keskitetty hakuportaali, jossa julkaistaan konkreettiset hakukuulutukset (call for proposals), hakuohjeet ja lomakkeet. Ks. <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>
- **Opetushallitus (OPH) – Erasmus+ Sport ja Erasmus+ Youth -yhteyspiste** – Suomen kansallinen toimisto. Ajankohtaiset tiedot ohjelmista, suomenkieliset info- ja koulutustilaisuudet sekä hakuneuvonta. Ks. www.oph.fi/erasmusplus
- **Euroopan solidaarisuusjoukot (ESC) -verkkosivut** – ESC-ohjelman suomalainen sivusto. Ks. <https://www.oph.fi/fi/kansainvalisyys/eu-ohjelmat-nuorisoalalle/euroopan-solidaarisuusjoukot>
- **Leader Suomi -verkosto** – Suomalaisten 53 Leader-ryhmän kattojärjestö. Ryhmien yhteystiedot, rahoitusalueiden rajaukset ja paikalliskehittämistrategiat. Ks. www.leadersuomi.fi
- **Ruokavirasto – maaseuturahasto** – Suomen maaseuturahoituksen kansallinen hallintoviranomainen. Yleishyödyllisten kehittämis- ja investointihankkeiden ehdot ja hyväksyttävät kustannukset. Ks. www.ruokavirasto.fi/hanketuet
- **Oman alueen Elinvoimakeskus (entinen ELY-keskus)** – Tekee Leader-ryhmän puoltamat rahoituspäätökset. Alueelliset painopisteet ja rahoituskehykset. Ks. www.elinvoimakeskus.fi
- **Liikunnan aluejärjestöt** – Alueellista hankeneuvontaa ja -valmennusta ruohonjuuritason liikunta- ja urheilutoimijoille. Oman alueen aluejärjestön verkkosivut: Ks. www.liikunnanaluejarjestot.fi
- **Olympiakomitea – seuratoiminnan kehittäminen** – Valtakunnallista neuvontaa seuratoiminnan kehittämiseen – mukaan lukien hanketointi. Ks. www.olympiakomitea.fi

6 Sanasto

EU-rahoituksen termistö voi tuntua hankalalta — alla on koottuna keskeisimmät käsitteet, joihin liikunta- ja urheiluseura saattaa törmätä hankehakemusta laatiessaan.

Termit on aakkostettu, ja niihin viitataan myös oppaan muissa luvuissa.

ALV (arvonlisävero) — Tarkista, voiko seuranne vähentää arvonlisäveron. Jos voi, budjetti esitetään ALV:ttömänä; jos ei, ALV on hyväksyttävä kustannus.

Coaching/training assignment — Erasmus+ Sport -liikkuvuushankkeen muoto, jossa osallistuja valmentaa tai kouluttaa toisessa ulkomaisessa organisaatiossa 7–45 vuorokautta.

Collaborative Partnership / Cooperation Partnership (SCP) — Erasmus+ Sport -ohjelman laajempi yhteistyöhanke (kesto 12–36 kk, vähintään 3 organisaatiota 3 ohjelmamaasta). Tukisummat 120 000 € / 250 000 € / 400 000 €.

Disseminointi (dissemination) — Tulosten levittäminen — toimintamallien, kokemusten ja parhaiden käytäntöjen jakaminen muille toimijoille hankkeen aikana ja sen jälkeen.

Drop out -ilmiö — Harrastajien poistuminen seuratoiminnasta. Yleinen tarpeen perustelu nuorten liikuntaa koskevissa hankkeissa.

Elinvoimakeskus (ent. ELY-keskus) — Alueellinen valtion virasto, joka tekee mm. Leader-ryhmän puoltamat rahoituspäätökset ja rahoittaa myös suoraan maaseuturahasto-hankkeita.

ENGSO (European Non-Governmental Sports Organisation) — Euroopalainen ruohonjuuritason urheilun kattojärjestö Tukholmassa; mm. SCORE-hankkeen koordinaattori.

Erasmus+ Programme Guide — Komission vuosittain julkaisema virallinen hakuopas, joka kuvaa kaikki Erasmus+-rahoitusmuodot, summat, hakijaryhmät ja arviointikriteerit.

Erasmus+ Project Results Platform (EPRP) — EU:n julkinen tietokanta rahoitetuista Erasmus+-hankkeista — tuotokset, kumppanit, budjetit ja Good Practice -merkinnät avoimesti haettavissa.

ESC (European Solidarity Corps) — EU-ohjelma 18–30-vuotiaille — vapaaehtois- ja solidaarisuustoiminta. Vaatii etukäteen haetun ESC-laatumerkin (Quality Label).

EU Funding & Tenders Portal — Komission keskitetty hakuportaali (ec.europa.eu/info/funding-tenders), jossa julkaistaan konkreettiset hakukututukset (call of proposals) esim. Erasmus+ -rahoituksissa.

Flat rate — Yksinkertaistettu kustannusmalli, jossa osa kustannuksista lasketaan kiinteällä prosentilla ilman kuitteja. Maaseuturahaston tai ESR+ -rahoituksessa tyypillinen malli on 40 % kerroin henkilöstökuluista. Ks. luku 3.9.

Good Practice -leima — Erasmus+-hankkeen päätöksessä myönnettävä tunnustus, kun tulokset ovat erityisen hyödynnettäviä ja levittämiskelpoisia. Esim. SCORE-hanke (luku 3.8).

Grant Agreement (rahoitus sopimus) — Rahoittajan ja hakijan välinen virallinen sopimus, joka tehdään myönteisen rahoituspäätöksen jälkeen ennen hankkeen alkua.

Hyödynsaaja — Henkilö, ryhmä tai organisaatio, joka hyötyy hankkeesta — joko suoraan kohderyhmänä tai välillisesti (esim. seurat ja yhdistykset, joiden toimintaan vaikutus ulottuu).

Job shadowing (työn havainnointijakso) — Erasmus+ Sport -liikkuvuushankkeen muoto, jossa osallistuja viettää 2–14 vuorokautta toisen maan organisaatiossa havainnoiden ja oppien.

Kohderyhmä — Hankkeen ensisijainen vaikutuskohde — selkeästi rajattu joukko ihmisiä, joiden tilannetta hanke pyrkii parantamaan. ”Kaikki seurojen jäsenet” on yleensä liian väljä raja.

Välillinen kohderyhmä — Hankkeen toimenpiteistä epäsuorasti hyötyvä laajempi joukko, johon vaikutus ulottuu varsinaisen kohderyhmän kautta. Esimerkiksi seurojen jäsenlapset, kun varsinainen kohderyhmä on seurojen ohjaajat.

Konsortio — Useamman organisaation muodostama hankekumppanuus, jossa jokaisella on määritelty rooli ja vastuualue. Tyypillinen Erasmus+ Sport -kumppanuushankkeessa.

Leader-ryhmä — Seutukuntapohjainen kehittämisyhdistys, joka rahoittaa maaseuturahaston Leader-hankkeita oman alueensa kehittämisstrategian pohjalta. Suomessa toimii 53 ryhmää.

Lump sum (kertakorvaus) — Kustannusmalli, jossa rahoittaja maksaa ennalta sovitun kiinteän summan, kunhan hankehakemuksessa esitetyt tulokset näytetään raportin ja sen liitteiden kautta. Käytössä mm. pienissä Leader-hankkeissa ja Erasmus+ Sport -kumppanuushankkeissa.

Maaseuturahasto — Suomen kansallinen termi EU:n maatalousrahaston (EMOTR/EAFRD/EAGF) hankerahoitukselle. Hallintoviranomaisena Ruokavirasto, paikallisina toimijoina Leader-ryhmät ja Elinvoimakeskukset.

Ohjelmakausi — EU:n 7-vuotinen rahoituskausi. Nykyinen kausi 2021–2027, seuraava 2028–2034.

Quality Label (laatuimerkki) — ESC-ohjelman edellytys: organisaation on haettava etukäteen ESC-laatuimerkki ennen kuin se voi toimia ohjelmassa isäntänä, lähettäjänä tai koordinaattorina.

Ruokavirasto — Suomen maaseuturahaston kansallinen hallintoviranomainen. Julkaisee yleishyödyllisten kehittämis- ja investointihankkeiden ehdot ja hyväksyttävät kustannukset (ruokavirasto.fi/hanketuet).

Sidosryhmä — Hankkeen kannalta tärkeä toimija, joka vaikuttaa hankkeeseen tai johon hanke vaikuttaa (esim. kunta, koulu, lajiliitto, paikallismedia, vapaaehtoiset).

Small-scale Partnership (SSCP) — Erasmus+ Sport -ohjelman pienimuotoinen kumppanuushanke (kesto 6–24 kk, vähintään 2 organisaatiota 2 ohjelmasta). Tukisummat 30 000 € tai 60 000 €.

Toteutusalue — Maantieteellinen alue, jolla hanke toteutetaan. Leader- ja maaseuturahastorahoituksessa rajaukset ovat tiukkoja; Erasmus+-hankkeissa alueellisia rajoituksia ei ole.

Tukiprosentti — Julkisen rahoituksen osuus hankkeen kokonaiskustannuksista. Leader-hankkeissa 20–100 %, Erasmus+ Sport -hankkeissa lump sum -malli (omarahoitusta ei tyypillisesti vaadita).

Työpaketti (work package, WP) — Hankkeen sisäinen toimenpidekokonaisuus. Erasmus+-hankkeissa työpaketit ovat vaatimus, muissa rahoituksissa suositus. Hanke jaetaan tyypillisesti 1–5 työpakettiin.

Unit cost (yksikkökustannus) — Kustannusmalli, jossa tuki maksetaan kiinteänä määränä yksikköä kohti (osallistujapäivä, matka, organisationaaliset kulut). Käytössä mm. Erasmus+-liikkuvuushankkeissa.

Yleishyödyllinen hanke — Maaseuturahaston hanketyyppi, jonka tulokset ja toiminta ovat avoimia kaikille alueen asukkaille — ei yhden yrityksen tai yksittäisen tahon hyödyksi. Useimmat seurojen Leader-hankkeet ovat yleishyödyllisiä.

Ajantasaisuus: *Opas on kirjoitettu keväällä 2026 ja pohjautuu käynnissä olevaan ohjelmakautteen 2021–2027. Ohjelmakausi 2028–2034 jatkaa EU-hanketoimintaa, mutta ohjelmien sisällöt, summat ja hakuaikataulut päivittyvät.*

Raportin kuvituksessa on käytetty tekoälyavusteisesti tuotettuja sekä Timo Hämäläisen ottamia valokuvia.

Lisätietoja liikunnallisista EU-hankkeista löydät:

liikunnanaluejarjestot.fi/hanketoiminta/eu

olympiakomitea.fi

okm.fi/liikunta

EU-Sport

**OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ**